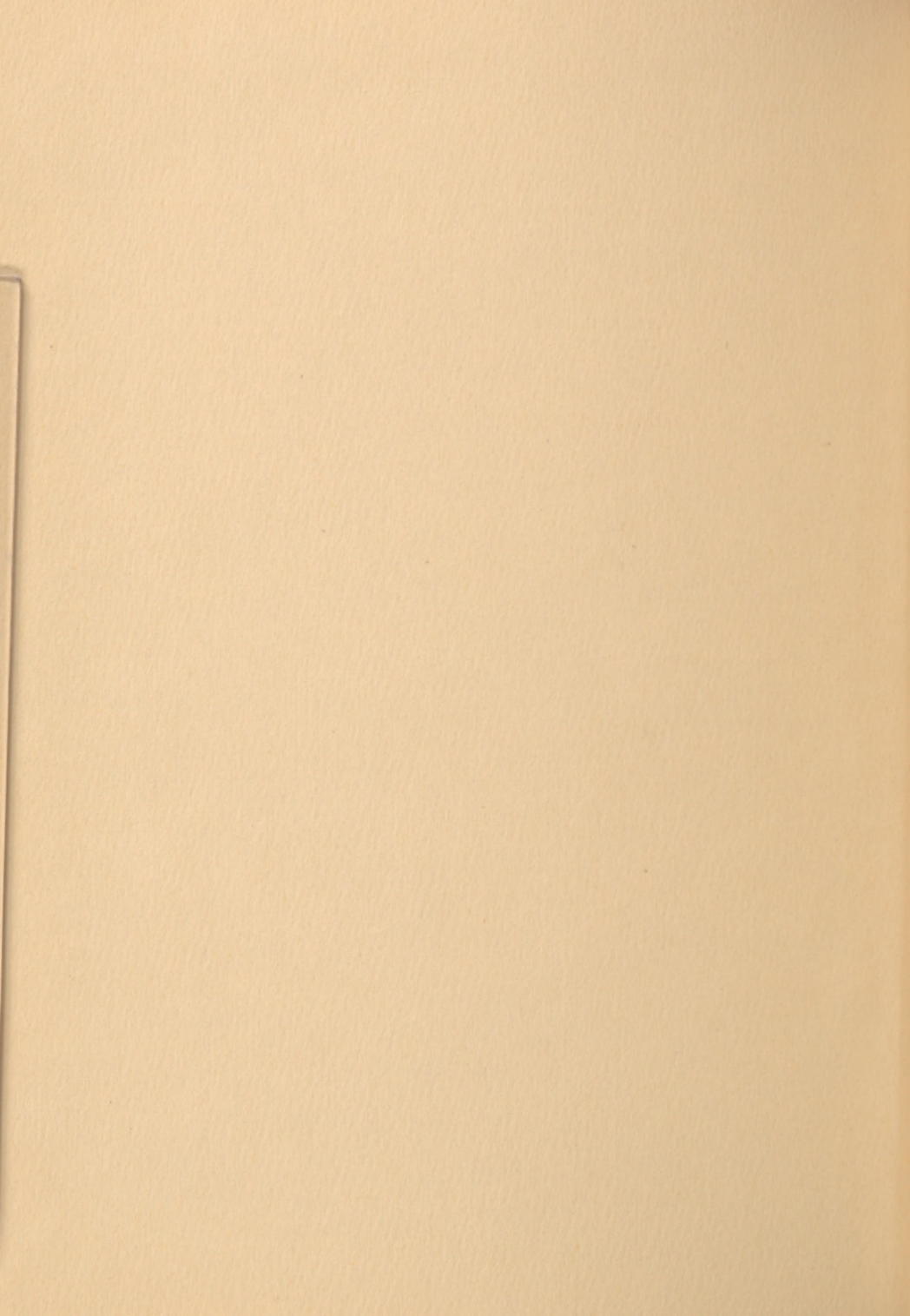

**Albertus Magnus
de secretis mulierum
et virorum**

Beccab. Ephraim.

LIBRARY OF THE
MUSEUM OF NATURAL HISTORY
AND AGRICULTURE
OF THE CITY OF LONDON

Cribit philosophus philosopho-
rum princeps. quarto ethicorum
Homo est optimum eorumque sunt in
mundo Et mundus sumit hunc pro omnibus
potentis in spera activorum et passivorum
scilicet per elementis et elementatis
Isto presupposito probatur propositio
sic Illud est optimum cuius generatio
omnis cause sunt nobilissime Sed

sic est de homine secundum Aristotelem. Maior patet quia effectus sortitur nobilitatem
ex causis minor probatur de materia hominis. Unum materia hominis
minima. secundum medicos ponitur esse menstruum mulieris cuius sper-
mate viri. quia illa ambo intrant propositum hominis. sicut lac co-
agulat sub materia casei Sed philosophi naturales ponunt quod me-
struum mulieris sit materia. et semen viri sit effectus. Ita
quod semen viri se habeat ad menstruum mulieris. sicut artifex
ad artificium. ut attestat Averroes. vij. Metaph. in de-
gressionibus de ydels. Item philosophus. v. Metaph. ca. x. dicit quod sper-
ma viri ad causam effectivam reducit quod quodammodo dica-
tur semina. patet quia materia hominis est excellentissima et inter omnia se-
mina nobilissima Secundo probatur Illud est optimum quod in su-
tis partibus assimilatur corpori nobilissimo Sed homo est homini
secundum Aristotelem. Maior patet quia assimilatio sequitur naturam rei. minor
probat quia homo assimilatur celo quantum ad. xij. signa zodiaci.
quorum tria sunt calida virtualiter. scilicet Aries Gemini Leo
Istis correspondunt tria membra in homine. scilicet cor hepatis et testis
cuius tria sunt frigida. scilicet cancer taurus et virgo. Et
illis correspondunt intestina. vesica. diaphragma. Item tria sunt
humida. scilicet scorpio aquarius et pisces. quibus correspondet cere-
brum stomachus et pulmo. Item tria sunt secca. scilicet capricornus
sagittarius et libra. quibus correspondunt tria membra. scilicet splen
fel et renes Unum dicit philosophus. xij. Metaph. quod totum celum est si-
cut unum propositum congruum. Igitur debemus esse inclinatum ad

Et sic manifestum
est principium et finem
et generationem

Secundum gradum

no tclaz presentis libz. qui tractat de generatione huma-
na Cuius causa efficiens dī fuisse Albertus magn⁹. q̄
sufficient tritus siue litterat⁹ in expimentis. a mulierib⁹
informat⁹ Et maxime in libro de animalib⁹ qui prius q̄
totū mundū cum Alexandro circūfuit. libzū de animalib⁹
bus pposuit. Et supponit phīe naturali qz est vnus liber
de parulis naturalibus. et nō pure naturalis. sed partim
medicinalis.

Titulus

¶ Incipit Secreta mulierum et virozum ab Alberto
magno composita.

Dilecto sibi in christo socio et amico. N.
clerico de tali loco: vere sapientie. et aug-
mentum continuū. vite presentis.

¶ Hic libellus cuius subiectum est ens mobile contra-
ctum ad naturam secretorum mulieruz. vt ipsis infirmā-
tibus possumus dare remedia et ipsis consentientibus scī-
re debite ad delictū. Et diuidit p̄rio in duas partes. s. p̄-
bentiale et executiuā. ps executiuā ibi. sicut scribit. primo
autor salutat psonaz cui scribit dicens scz morās parisi⁹
Dilecto sibi in xpo socio et amico Vbi tangit cā efficiens
mouēs ⁊ mota. mouēs fuit quidā sacerdos q̄ rogauit do-
minū Albertū vt sibi scriberet libzū de secretis mulieruz
Ideo qz mulieres sūt tpe menstrual venenose. Ita q̄ intor-
cant aliū p̄ visū et inficiūt pueros in cunis. Et maculant
speculū bñ tersū Et qñq̄ faciūt coeuntē cū ip̄is leprosz
fierī. qñq̄ cancrorum. et qz malū nō euitat nisi cognitum
sō necesse ē se volentib⁹ abstinē et cognoscē immūditā col-
tus. et multa alia q̄ docent in isto libro. Et sic Albertus
videns. q̄ iuste peteret. consensit ei. Et sic tangit cā effici-

Gubertus

Vlt

ens mota cum subintelligitur. scribit 2c. Nota sapientia
est cognitio dei et perpetuorum effectuum. Et ideo dicit. philosophus in
prohemio metaphysice De deo proprie non est scientia. sed sapi-
entia. Ita nihil melius est in hac vita. quia meditare ipsa su-
mus felices. teste Averrois in prologo philosophorum Ideo autor
scribit perpetuum augmentum presentis vite Et bene scribit sibi ita
quia bene mediante sapientia redditur laudabilis deo et hominibus.

Cum vestra fauorabiliter et gratuita me rogauit societas. ut
quedam dicantur a nobis de hijs que apud mulierum naturam et
additionem sunt occulta et secreta. lucidius manifestare. vestre
sa petitione vestra nulla pigritia a compilatione breuius et con-
pendiosi tractatus de impetrata materia me retraxerit
Sed pusilla et iuuenilis mea mens secundum eius possibili-
tatem et temporis importunitatem. que ad aliena detrahunt nihilominus
minus vestro cupiens satis facere appetitui. hanc presentem episto-
lam in qua plurima de impetratis inuenietis. vobis
In parte physico et in parte medicinali pro ut ma-
terie petere videtur. Nam prescripsi rogans vestram presentiam
ut in hoc opere ac negotio constans ac celans sitis. Ne alius
cui puero tam in etate quam in moribus ad presenciam deueniat
ant Et si feceritis. promitto vobis plura de hijs et alijs ma-
nifestare. procedete tunc arte cum medicinali transmittite plixius
a 19

insudabo domino concedente.

376. *appetit*
Hic ostendit causam q̄ posset ip̄m excusare a labore huius
faci. Et p̄t̄ s̄ia ex textu. Nō appetitus est triplex. s.
naturalis animalis. et intellectualis. Ad p̄positum dicit
l̄ra. appetitū glo. i. naturali intellectuali. Unde sacerdos
appetitu naturali appetiuit cognoscere naturas mulierū
Uñ hoīes a natura scire desiderāt. i. met̄ba. Item appe
titū appetitu intellectuali. quia vidit vtilitatez cognitio
nis eorum.

Sicut scribit sc̄do de generatiōe animalium gene
rabilis generatio sempiterna ē in coitu. Causā autēz sem
piternitatis in generatiōe animalium ostendit p̄hs sc̄do de
a. dī. naturalissimū opm ē vnum quodq; sibi sile genera
re. quaten⁹ diuino eē et immortalī p̄cipiāt qd̄ omīa appe
tunt vt idē p̄maneāt non idē in nūero sed idem in specie.
app̄ qd̄ dicit p̄metator sc̄do d̄ aīa. q̄ sollicitudo diuina cū
si potuit ip̄m facē p̄manē idē in nūero. multa ē ei in dan
do v̄tutē. q̄ potuit in sp̄e p̄manē. Et subdit in hoc. n. non

ē dubiū quī meli⁹ ē h̄re h̄ac v̄tutē q̄ nō h̄re v̄l nō esse.
Hec ē ps executiua in qua autor p̄sequit intentū suū
ponēdo duas p̄posiciōes valētes sibi ad p̄positū ⁊ diuidit
in tot capla ⁊ p̄tes quot patebūt per ordinē. Nō genera
tio aīaliū p̄fectoꝝ sempiterna est. q̄ talia sūt de p̄fectione
vniuersi. i. et̄bi. Dubiū videt̄ q̄ quedā aīalia sunt q̄nq;
penit⁹ corrupta. sicut qdā vermes et musce in yeme. Dis
cendum si corumpuntur in vno climāte tūc generantur
in alio s̄m Albertuz ⁊ linconsensē super. i. post. Ut q̄ ge

neratio aialiu q̄ sūt de pfectōe vniuersi. illa est sempiterna
s3 stāte pzia solutōe Dubiū ē. qz meli⁹ eēt multa aialia
nō eē. q̄ eē. s. spentes ⁊ alia aialia q̄ intoxicāt Dicendū
bonū ē ea eē. vt absorbeat immūditias terre. qz si nō ab
sorberēt inficerēt aerē. et p̄cōsequēs hoīem. vnde natura
nihil sustētat sñ cā rōnali. Ex textu ptz. q̄ castitas ē pecc
catū nature. Itē bonū sit via moris ⁊ p̄cepto legis. qz per
castitatē aliqd nō generat sibi sile. Hoc p̄ similitudinē
diuinā nō p̄t intelligi de⁹ qz ipse non curat p̄ticularia s̄m
Auerroim. xij. meth. q̄ p̄ solitudinē diuinā intelligitur
corpus celeste. qd de sui natura appetitu naturali appetit
p̄uare ista inferiora tñ mediāte regimine intelligentiarū
Un̄ p̄mentator. xij. meth. op⁹ nature ē op⁹ intelligētie n̄
errātis Dubiū vtrū generatio aialiu possz aialia consua
re in esse specifico sp̄ Et videt q̄ nō. qz si sic q̄ spēs esset
generabilis qd ē s̄m. falsitas ptz qz species est perpetua
Dicendū q̄ qñ generat indiuiduū hoc vlt̄ illud. tūc gene
rat natura specifica subesse hoc signato et s̄m ptem licet
nō generet s̄m totū ābitū vñ Nō q̄. natura occulte opat̄
in vniuersalib⁹. vt dī. Gilbert⁹ porritan⁹ in suis sex p̄m
cipijs in ca. i. s. in ca. de for. Et qz pducere intendit natu
rā vniuersalē. s. hoīem in om̄iū l̄equū. Et tñ pducit parti
culare vt sortē vlt̄ platonē qd puenit ex eo qz inuenit ma
teriaz quādā ⁊ signatā hoc loco dēfīnato. ⁊ iō si inueni
ret totā naturā. sil̄ pduceret oēm hoīem sil̄. s3 qz inuenit
vnā portioz mēstrui h⁹ l̄ h⁹ mlieris. iō pducit hūc l̄ hūc
hoīez p̄ticularē.

note q̄ n̄ eēt multa
aialia esse

castitas s̄m natura

Causa at̄ q̄re ista aialia ⁊ p̄cipue hoīes s̄m eādē naturā
et s̄m materiā ⁊ s̄m nūez n̄ durāt Scribit scdo de gene
et corrup. quoz s̄bitātia nō durat s3 ē corruptibil̄. nō p̄t
reiterare eadez in numero. s3 suba hominis s̄m p̄ncipia
a iij

indivisiibil accepta est in corruptibilis. Ideo generatio ho-
mis abicitur. quare generatio hominum sempiterna erit
Ideo generatio hoim est pfectissima. qđ pbatur sic. qđ bō
est nobilissima creatura qđ ptz ex intentione pñi in mul-
tis locis pñe et pñpue in scđo de anima. qđ quanto plu-
res operationes res hz tanto nobilior est. Homo autē per
rationē intellectiua sepatur ab vno qđ viuentiu vt patet
ibidem. Hoc etiā ē de intentione oim phoz. Et pñpue
Boecij in scđo de consolatione pñe vbi dicit. Qđ hoies deo
sunt siles mente Hoc etiā ptz in scđo phoz quia motus
capit natura et specie a termino ad quē. Et iō cū inēē na-
tura humanā in forte vñ platone vñ in alio pñiculiari ho-
mine existēte sic mot⁹ qui dī generatio perfectissima erit
Ipa inter oim animaliu generatioz Generatio quidem ē
motus de nō eē adesse. Esse at maxie appetit. et pñpue
ab hoibus qđ hec inter oim. mot⁹ excellens ē immobilita-
tate. Et intellige de motu variate aliqd sup qđ mouetur
per hoc excludit primus motus qđ ē causa aliorum.
¶ Hic probat qđ aialia non pñt pmanere eadē in nume-
ro. Sed bñ eadē in specie et pñpue hoies. Dubitat viruz

Idem induratum corruptum in numero possit regenerari Et videtur qd sic qz post triginta septem mille annos. constellatio celi erit eadem per totum sicut iam fm platonem. et astronomicos Et tunc nos erimus eadem in numero et se debimus in hac vl in hac scola vl lectorio sicut nunc scz in magno anno Un plato dixit qd post annum magnu deberet redire athenia et deberet sibi legere. Et ro est quia tota constellatio venit ita. Ideo redeunte eadem constellatione idem effectus redibunt Dicendum stante sententia auerrois et aristotilis. v. phoz. et in li. de generatiōe non est possibile exq generatiōes illius. nō possunt esse nunc im media te et corruptiōes. iō tps medietaret. Et ideo vnum numero vna mutatione pdit numero. v. phoz Sz ad dubiu pri mu est dicendu qd post annuz magnum possibile est redire hoies multu siles sic qd vir possunt cognosci. Distincte tñ non sunt idē in numero Sz dicēs. stante eadē causa materie. effect⁹ erit idē in numero. verū est stante eadē mensura et materia eque disposita sed sic non est qz tempus raptim tñsit et nō reuertit idē nūero. Sed bñ. idēz specie Et p̄t dici qd reuolutio hodierna non sit eadē nūero cum reuolutiōe q̄ venit post mille l. quadrigētos annos quia mot⁹ est ens successiuū Dubitat scdo vtrū vnū al. possit ppetuari sp. Et videt qd sic qz possibile ē inuentre aliquid pplexionatū in q̄ elementa sunt reducta ad medium siue pportioz mediā qz oīs corruptio ē a p̄tario. Et illa contraria sūt pportionata in sumo. iō nō corrumpunt. Sed qd illd sit possibile. pbat sic. qz vbi ē magis equale et minus equale sibi ē equale simplicit. Dico qd non est possibile illud dare. qz omē mixtū mouet p naturā elemēti pdominantis. primo celi. Sz ad rationem vbi est magis et minus zc. Verum ē. put equale sufficit. et put est possibile vñ mixtum equale in humore fm iusticiam est ponenduz sed non ē dare equale fm quantitatem molis quia terra

semper predominatur pluribus mixtis. Aliter discendum
supposito qd tale mixtū fm oēm equalitatē elemētorū sic
ponderes. Adhuc eēt corruptibile ab intrinseco scz a vir
tute celesti. qz possz mediāte aq frīgida infrīgitari et re
dire ab hoc scz a quātitate humorū et ab hoc mūdo cor
rumpi. Nō qd lra dicit hoies sunt siles deo mente. Illd
ptz qz hō p scientiā fit diuin⁹. Un sene. vir speculatiuus
est deo silis et amātissim⁹. Itē ptz illd. scdo methē. In
homīnib⁹ ē delectatio pauco tpe qd intelligētie toto eter
no pficiūt. Et intelligit p hoc cognitōz dei in qua ē max
ma delectatio. Pro q nō q oīs delectatio fit p quādam
similitudinē siue assimilatiōz cognoscētis ad cognitūz me
diante forma exēplari et cognoscētī. q quātoplus homo
cognoscit de deo tanto pl⁹ vl magis assimilāt. Nota lra
dicit in oīs motus generatio est nobilior sumēdo mo
tum p tota eductōe aie siue formatione fer⁹ in vtero. Et
quō fit motus videbit. Pro quo nō q mot⁹ est duplex.
quidā ē mot⁹ qui abicit aliqd a substantia sicut calefactio
aque abicit frigiditatē. de albo in nigredinē. Ali⁹ est mo
tus q nō abicit aliq pfectōz a substantia motus sicut mo
tus celi qui nō facit aliqd corrumpi a substantia celi. Mo
do generatio est motus abiciens aliquid a substantia rei
quia menstruum quod mouet ad formatōz hoīs tūsinu
tatur. Un auerrois. j. phbz dicit in generatione homi
nis pars spermatis non cessat corrumpi et pars homi
nis generatur donec tota forma compleatur.

Postq sermo nr pmissus ē de hīs q intentionem audi
oris ad stili materiā inclināt oportūnū est ad materiā
operis descendere. Et primo de generatione embrionis vt
dere. Juxta qd notandum est diligenter memorie cōmen

dandum. ¶ Omnis homo qui generatur naturaliter ex
semine patris et menstruo matris generatur. Fin intentionem
omnium philosophorum et medicorum. Et dico medicorum quia aristoteles non
posuit semine patris in substantia fetus cedere. Sed dicit fetus
tamen procedere ex menstruo. Et postea ponit ipsum vaporatit ex
alare. Medici autem dicunt quod totum semen tam ex parte patris quam
sperma vocat quod matris quod menstruum vocatur cedere in sub-
stantia fetus.

Capitulum secunde partis executiue in quo vult ag-
gredi materia scilicet ad ostendendum generationem embryonis siue
fetus. Non perouersa est inter medicos et philosophos. Nam philosophi dicunt quod
semine viri coniunctum menstruo mulieris habeat se ad menstru-
um mulieris tanquam artifex ad artificium vel artificatum. unde
carpentarius solum est efficiens et domus effectus ita quod ma-
teria domus alterat et disponit. Sic etiam sperma viri al-
terat menstruum mulieris ad formam hominis. Et hoc ponunt
ideo quia videtur quod parte corrupto fit generatio hominis et transmuta-
tio seminis mulieris quod est ponere efficiens parte corrupto quod
menstruum mulieris transmutet. Et quia finis et effectus non co-
incidunt ideo sperma viri non intrat materiam. Sed medici
dicunt oppositum et dicunt quod homo sit nobilissima materia
ideo oportet semen intrare sub materia fetus mulieris. quia
menstruum mulieris superfluum est scilicet digestionis. Sed
sperma viri est melius coctum et digestum ideo oportet ipsum sub
intrare materiam fetus et substantiam quia vident quod aliqui fetus
assimilatur patri in genitalibus et in multis alijs hoc non
esset nisi intraret substantiam fetus. Medici dicunt quod in

semine viri sit quidam spiritus gignens quod penetrat totam materiam seminum coniunctorum. Et ille spiritus est formator omnium membrorum tanquam faber ferrum cum malleo disponit. sic ille spiritus disponit et malleat omnia membra. Et per ipsum spiritum saluat principium efficiens. Sed philosophi ponunt sperma viri exalare vaporaliter quia matrix est membrum valde porosum et sic post formationem fetus calor solis facit sperma viri exalare et recedere ex matrice per poros. Sed quod sit porosa patet quia puer per poros sumit nutrimentum. Patet quia est pellis et quilibet pellis est porosa in alio quia aliter sudor non posset exire sine pena quod est falsum quia in calore poris aperiuntur et tunc sudor exiit. et tunc etiam exeunt pili per poros.

His visis et accepta una parte opinionis aristotilis vel medicorum. Videndum est per quem modum et quo illa semina recipiunt in muliere. unde mulier cum in coitu fuit cum viro si mater in eodem tempore mittit menstruum in quo viri sperma ita quod ista duo semina in vulua mulieris concurrunt scilicet unum alteri incipit commisceri. incipit mulier. Incipit autem vocatur quando ista duo semina in matrice in tali loco deputato a natura ad fetum recipiuntur. postquam vero illa duo semina recepta sunt. matrix mulieris claudit tanquam bursa ex omni eius parte ita quod nihil de semine recepto potest perire. Et cum matrix sic undique fuerit clausa fit retentio menstruum in muliere. Hic autem requiritur formationem fetus et primo facit hoc secundo ponit notabile. ibi. Juxta quod notandum. Nota

si vir prius emitteit sperma quam mulier menstruum tunc
non fit conceptio. Item si ambo simul emittunt et si se-
mina non sunt bene conformata et bene disposita iterum non fit con-
ceptio ut si semen viri non fuerit sufficienter calidum. Et ideo
qui raro coeunt cito generant quia sunt calidi valde. Nota
vulva dicitur quasi valva quia est ianua ventris et est ultima pars
dicitur membrana quasi membrum antea scilicet finis vulve. Et ita ma-
trix claudit sicut una bursa ita quod per hanc Alucennam una ac-
intrare non posset quia gaudet ex calido recepto nolens perdere.
Non mulier emitteit menstruum et etiam recipit et sic magis de-
lectatur in coitu ipso viro. *Quid dubium* Utrum abscessis testi-
culis posset aliquis generare. Et videtur quod non quia deficiunt
vasa seminalia per que vasa semen deferri dicitur. *In oppositum*
exptum est quia thaurus abscessis testiculis generat. Dico
quod ymo adhuc generare posset quia potest emitteit materiam sper-
maticam licet non est eque bene. Unde si semen emissum
ad terram poneretur ad matricem possibile esset quod perciperet. *Utrum*
sepius contigit quod in balneo ubi vir spermatisat muliere
perite quod sine coitu ipsa percipit quia vulva est maxime attracti-
ua et quia semen adhuc est vigorosum et non exalatum ideo produ-
cere possit fetum et hoc exptum est. Nam si cattus sperma-
tisaret super saluam et aliquis comederet de tali salua tunc
ex illo spermate generarentur catuli in ventre viri qui catuli per
vomitum essent expellendi.

Juxta quod notandum quod menstruum in muliere nihil
aliud est quam superfluum alimentum quod in substantiam rei alium
de non cedit sicut est in viris sperma. Et vocatur menstruum
in muliere ideo quia fluit in quolibet mense ad minus semel
cum mulier tante etatis fuerit hoc est xliij. vel xliij. annorum.

et vi frequenter accidit in .xliij. Et incipit fluxus mēstru-
orum esse in quolibet mense ppter nature purgationem.
Quibusdā vero accidit iste fluxus in nouissimo quibus-
dam postea. Ita qd non omēs mulieres in eodē tpe paciun-
tur istum dolorem Et dico dolores qz in tali fluxu omēs
indifferēt paciunt. quedā plus. quedā min⁹. a quibusdā
vero diuci⁹. et hoc fm exigentiā et complexionem nature
mulierum.

Hic auctor ponit vnum notabile. vtz in textu. Dubitat
quare fluxus spermatis nō sit menstruus sicut menstru-
um Rñdetur qd sperma siue semen viri est magis deco-
ctum et subtile. iō natura nō libenter reicit pmo pseruat
ad generatōz siue ad nutritiōē si indigeret fetus Dubi-
tat quare vrina et stercozificatio et sudor nō sequat motum
lune sicut mēstruū Rñdet qd vrine et alie immūditie fiūt
omī die ex supfluitate cibi fm magnā grossitudinē et ma-
iorem quantitātē ideo op⁹ est qd cottidie expelli dñt Itē
nota iuuenes mulieres sunt multum humide iō libenter
menstruisāt in pīcipio mēsis Et seniores in fine. qz mi-
nus humide sunt. Nō qd mulieres nigre min⁹ habent de
menstruo qd albe qz omnes mulieres sunt flegmatice cō-
plexiōis. tñ vna magis alba. Et quanto magis mulieres
vtunt cibarijs delicatis et bene piperatis tāto magis sub-
tile emittunt mēstruū Et oppositū de pauperib⁹ mulie-
ribus grossis cibarijs vtentib⁹. Nō qd auctor ponit qd in
xij. xij. vel .xliij. anno mulier incipit mēstruare. Ratio
est qz tunc calor etatis puericie deficit. grā cuius non pōt
bene consumere humidū nutrimentale. vñ vñ. Adde de

tem ternis sic mulierum menstrua cernis Ad quinquaginta
durat purgatio tanta Nota q̄ mulier mediante men-
struositate purgat quia humidum superfluum recedit a q̄
grossi humores resolverent si manerent Ideo mulier nō ē
apta ad disciplinā ppter grossiciem spirituum cerebri opila-
tium et ebrietatum Et nota q̄ costus mulieribus p tan-
to est pficiuus qz superfluum frigidū emittit et dolorem reci-
piunt qd obtemperat earū frigiditatē Dypositum ē in vi-
ris Un mulieres multū coeuntes sūt breuioris vite adeo
sicut viri hoc attestatur natura passeris qui ppter sepe co-
ire moritur.

Sed ex hijs que dicta sunt oriuntur plura dubia Primū
est. vtrum ille fluxus fiat p colorem sanguineū vlt p ali-
quē alium Juxta qd notandū. q̄ in omnibus mulierib⁹
ppter q̄ in corruptis color menstruorū est sanguineus vt in
pluribus Et dico in corruptis id ē in corruptis malis et
viciosis humoribus In hijs em̄ sunt sepe menstrua liui-
di. l. plumbei coloris. Et non loquor de corruptione casti-
tatis qz indifferenter siue vrgines fuerint siue corrupte si-
tante etatis fuerint fluxū patiuntur Et signa ad hāc par-
tem scz quomodo menstrua fluunt sunt plura de quibus
postea dicetur.

¶ Hic autor ponit quatuor questiones fm ordinem vtz
in textu Nota fluxus menstruorū est sanguinei coloris cā

*color menstrui
ē sanguineus*

*dubium qd p p p p
no q rubeu p p
p p p p p*

bulus est qd menstruum est superfluum secunde digestio-
nis .i. epatis. sz epar est organu rubeum sume calidu Et
io assimilatur sibi suu passum in colore et in forma in quan-
tu pt Sz ptra videt q menstruu debeat ee albu qz e sum-
me frigidu et frigiditas e mat albedinis Respondeo fm
Albertu quatu eest de natura mēstrui tūc esset albus Sz
qz elus pducens est rubeu sz epar. io sibi assimilatur Tūc
est dubiu quare sperma viri nō ē rubeu cū tñ sit calidum
et bene digestum Rūdet q sperma viri de se est rubeum
qz ē sanguis tertie digestiōis Sed intesticulis de albat
ppter frigiditatē testiculor et io non spermatizat nisi per
motum testiculor calefiat Nota color rubeus generatur
ex eo qz in humido terrestri humiditas p adustione; hu-
midi consumit. vtz in latere rubeo Un lat añ pūstione
non est rubeus. sed efficit per psumptōz humidū a calido.
ita q terrestre siccum pdominat. sic est de menstruo mu-
lieris. eo q ē in epate humidū. calore epatis consumit in
siccō terrestri. io quodā mō fit rubeu Sed in mulieribus
valde grossis et terrestrib tñ ē de humido insumpto et
de terrestri. q eaz menstruu ē luidum .i. nigrū. Terra
ē nīgra ē Et qz eaz menstruu ē summe terrestre. ideo se-
quitur colorē terre. quia color ē qualitas scda derelicta a
primis qualitatib Sicut videm qn calidū agit in humi-
dum et nō psumit sufficientē humidū relinquit color utri-
us sicut in pirlis et pomis Et si frigidū pdominat color
est alb. Sz si calidum pdominatur relinquit color niger
vt patz in pipe. et de similibus

Secundum dubium pt esse vtru menstruum fluat p anū
et hoc moze secessus. aut p vuluā. aut mō electōis urine
Ad hoc breuiter est dicendū q p vuluaz fluunt in specie
crudi sanguinis et tenuis.

Hic post scdm dubiū vt p̄z in textu Et respondetur ad
dubiū q̄ i mulierib⁹ multū corruptis quaz an⁹ et vulua
sūt vnū forame p̄nt mēstrua fluē p̄ anū Sed stante san-
tate et bona digestionē tunc nō fluunt p̄ anū s̄z p̄ vuluaz

Tertio dubitat quare in mulierib⁹ fluūt mēstrua q̄ sūt
supflua alimentī et non in viris sperma qd̄ etiam est su-
perfluū alimentī Ad hoc dubiū dicendū est q̄ mulier est
frigida et humida a natura Vir autē ē calidus et siccus
mō de natura humidi est fluere. iij. metheoro. et maxime
humidū qd̄ ē in mulierib⁹ est aqueū. s̄z in viris humidus
est aerē et ideo cum calor sp̄ agat in humidū et calor est
naturalis Et cum natura nihil facit frustra. vt dī p̄mo
celi et mōdi. Et q̄ calor in mulierib⁹ semp ē debilis respec-
tu illi⁹ qui est in viris. et cum totū alimentū in muliere
bus non pōt conuertere in carnem. ideo natura facit qd̄
mellus est. prouidet nature de necessarijs. Et reliquū dis-
mittit in locū quendam in quo seruant in muliere mē-
strua De illo quidē intm dictum est. sic q̄ maioris inquisi-
tionis est quam p̄sens exposcit negotium.

¶ Hic mouet tertium dubium et p̄ se soluit vtz in lītē-
ra. Nō q̄ frigidissim⁹ viroz est calidior calidissima mu-

b j

*In bin + q̄ p̄z q̄e
p̄z p̄z p̄z p̄z p̄z
de vno p̄z p̄z
de muliere*

liere stante eadem regione & digestionē. et cibarij nutritio-
ne et sic de alijs Hoc dico notant. qd vna mulier in ethio-
pia viuens delicate possz eē calidior vno pauperculo vi-
ro in occidentē sp vtens cibarijs frigidissimis Sed contra
videt qd mulier sit calidior viri qz calor fundat in sangui-
ne Sed in muliere plus est de sanguine qm in viro. alias
sanguis non fluere cōtinuē et cōtinuē in muliere Sz sic
nō ē in viro. gzc. Rndet qd vbi ē pl⁹ de sanguine bene di-
gesto et decocto ibi est maior calor. si sic non est in mulie-
ribus. gzc. Nō lra dicit. qd natura facit qd meli⁹ est Ra-
tio qz natura regit ab intelligentia non errante Expellit
enī humidū grossum mulieris mediante fluxu menstru-
orum. Et videm⁹ sile experimentū qm fuerit in corpe ant
malis aliquis humor grossus nocu⁹ corpi Illum na-
ra vertit in ptes officiales corporis faciendo scabiosos pe-
des et man⁹ ne illū humidū ledat membra principalia. &
cor epar cerebrū et alia. 2c.

Quarto dubitaret aliquis vñ veniet menstruum in mu-
liere qm ē in coitu cū viro qz dictū ē supra qm mulier con-
cipit retenta sunt menstrua. g si retenta fuerint mstruz est
vñ tūc fluūt in coitu Ad hoc dicendū est qd qm mulier cō-
cipit retenta sunt menstrua ppter hanc causam finalē vt
de mēstruo retento fet⁹ in vtero mulieris existens posset
nutriri Nñ at mulier ē in coitu cū viro tūc ppter magnā
delectationē quā hz. qz p virgā virilem existētem in vul-
ua nerui et vene existentes in vulua conficiant⁹ & mouen

tur. et sic vulua dilatando se. menstruuum emittit et hoc
est naturale respectu coitus est tñ quasi violentū respectu
fluxus naturalis menstruorum. Itē omni die de nutrimento
sumpto fit materia q̄ apta nata est ad expellendum in co
itu. Ex illo soluitur dubitatio quare mulieres impregnate
maxime appetunt coitū qz appetit coitus est ppter habundā
dantiā materie supflue ab alimento. et ideo cū menstrua
sunt retenta et omni die aliquid aliud generatur. mulier
maxie appetit coitū qz ex eius materie habundantia. vul
ua mulieris calefcit et sic coitū appetit.

¶ Hic mouet quartum dubium et soluit partim. Sz du
biū ē circa dicta et circa dicenda a quib⁹ membris in vi
ris sperma abscindat. sicut mēstruū in mulierib⁹ sumendo
mēstruū p semine qd emittit in coitu. et videt q ab omni
bus mēbris. qz fetus assimilāt parentib⁹ in omnibus mē
bris. Sz ptra. si sic sequerēt q imperfectus in membris ge
neraret in mēbris imperfectū qd ē falsum. falsitas patet
p experientia. Si pater esset cecus claudus vlt mutilatus
in digito non sp generaret similem sibi. pñā patet de se.
Dicendū q in coitu illa semina descendūt et distinguun
tur a quatuor mēbris pñcipalib⁹. s. a cerebro corde epa
te et mēte in mulierib⁹ et a testiculis in viris. Et ex conse
quenti ex alijs membris sed non ab aliquilib⁹ partibus
corporis per hoc ad instantiam dicitur q assimilatur pa
rentibus. Dico q sufficit a pñcipalibus prout ista influ
unt alijs membris et maxime a cerebro descendunt et

*Semen a quatuor
membris pñcipalib⁹*

distinguntur. Unde videmus multos coeuntes caput
dolere et maxime excipere in membris et maxime debilita
ri in visu.

Istis istis. ad formatōz fetus in matrice mulie
ris est redeūdu. 1° materia recepta h3 materiam lactis
sex primis diebus ad hunc colorem lactis operatur calor
naturalis ex spermate viri emiss^o. et calor matricis. Ita
q̄ ista materia dealbat sicut lac Deinde materia trans
mutat^r sc3 ad materiam seu colorem sanguinis spissi et ali
qualiter bene decocti. et hoc per nouem dies postea tunc
ab isto tpe fit consolidatio in membris fetus in duodeci
m diebus

Capsulum tertie ptis executue in q̄ reuertitur ad for
matōz fetus successiue. Vt dubiū. vtrum calor sperma
tis sit igneus elemental^{is} vl' sit calor celestis. Sicut de calo
re matricis 2c. Hic sunt diuerse opiniones Sed cum arti
ficiale in de aialⁱ dicendū. q̄ ille calor sit animalis siue ce
lestis Rō qz calor elementalis ē destructiu⁹ S3 calor ce
lestis est saluatiuus aialiu⁹. Pm auerroim. xij. metha. xij.
cometo S3 dicendū q̄ ille calor sit prim⁹ igneus et par
tim animalis siue celestis. Tū calor igne⁹ pueritur sim
pliciter in se sicut in contrarium Sed calor aialis siue ce
lestis ē permixt⁹ cū humiditate et tpatu et ille conseruat
mixtum. vñ quodlibet animatū viuū. viuit in calido ra
dicaliter et humido tpatō. Im dubiū est q̄ membra primo
formatur et generant in fetu Hic dicūt quidā q̄ epar qz

Lac sex primis diebus

Sanguis per nouem dies

Fetus in 12 diebus

In epate fit nutritio prima et vegetatio spirituum. Et q̄
ab epate descenditur prius semen q̄ a corde ideo videtur
epar p̄mo generari. Sed cum aresto. Dicam⁹ q̄ p̄io cor
generat q̄ est primū viuens et vltimum moriens. postea
epar. et postea cerebrum et postea testiculi et sic de alijs. s̄
q̄ dicitur in epate fit prima nutritio d̄ q̄ hoc est verum
ex consequenti. S̄ p̄mo in corde habet fieri.

*Cor primum ge-
nerat.*

Juxta quod notandū q̄ p̄m p̄m vnum quodq̄ viuens
clum p̄surgit ex quatuor elementis. iō q̄ in tali materia
est materia terrea q̄ cedit in substantiā ossium. Sicut aq̄
cedit in suum simile et sic de alijs. postea vero solet facies
formari et dispositio corporis p̄m trina dimensionez. s. lon-
gum latū et profundū et hoc fit p̄ xvij. dies. Ab isto vero
tpe incipit natura fetus confortari vsq̄ ad egressum. Nō
q̄ fetus mulieris p̄ficiat ex. xiiij. diebus. Et illd̄ quod per
p̄monem longū dictū est solet dici p̄ quatuor vsus. Con-
ceptum semen sex primis quoq̄ diebus. Est quasi lacres-
liquis nouez fit sanguis ablu. Consolidat duodena die-
es. bis nona deinceps. Efficiat reliquum tēpus productū
ad ortum.

Versus 4.

Hic autor ponit vnum notabile vtz in textu. Nō q̄ p̄te-
tera dicit q̄ q̄libz viuentiū est ex quatuor elementis. Hoc
lib. iij

probat^r quia ex quibus aliq^uis nutritur ex illis est con-
stitutus. scdo de anima Sed ex eisdem nutritur et su-
mus q^uo minor ptz qz nutritio fit p^{er} calidū et humidum
sicum frigidum et principaliter per calidum et humidum
Sed p^{er}tra quedam animalia viuunt ex puris elementis
igit solum vnum elementum est in ipsis. Ans ptz p^{er} hos
vsus. Quatuor ex puris vitam ducunt elementis Dicē-
dum q^{uod} simpliciter est impossibile s^{ecundum} aristo. Unde allec est
mixtum ex quatuor elementis et nutrit in aqua mixta me-
diante calore sol. Un^{de} allec in aqua puro viuē non potest
quia illa nō est nutritimentalis Et ideo videmus p^{is}ces pa-
nem p^{ro}medere in aqua Item in quolibet mixto viuente re-
quirunt tria que faciūt mixtū p^{ro}stare et durū esse alias ci-
to dissolueret Item requirit ignis vt calorem habeat in q^{uo}
vita saluat Et tunc requirit humidū in q^{uo} agat calidum
Et requirit humidū aeris qz spiritus generat ex sangui-
ne aereo Item ossa sunt ex menstruo quantū ad grossio-
res partes menstrui qz ossa materiā hominis inesse conser-
uant. Si. n. non essent ossa hō cito dissolueret. Postea
de parte menstrui magis aquea generat cerebrum et me-
dulla. de ptibus aut magis aeris generat spiritus Et de
ptibus magis igneis. epar. ita q^{uod} quilibet membra in ho-
mine sunt in sua structione ex adiunctōe alicuius elementis
Nota fetus sic format^r q^{uod} quantitas materie p^{er}sistentis
p^{ro}densatur vel rare fit ad quantitatem siue extensionem de-
bite forme in longum latum et p^{ro}fundum Et q^uā res ge-
nerabilis maior erit in quantitate re cor^{ru}p^{tu}enda et tunc
fit rarefactio materie. q^uā verō erit minor tunc fit conden-
satio sic est quādo ex semine mulieris fit homo qz tunc si
materia seminis est maior recipiente formam hominis
tunc primo calor naturalis et virtus formatiua. mate-
riam condensat et facit indurescere vsq^{ue} donec apta fit
forme. Et tunc homine generato materiam augmentat
interim cum elementis vsq^{ue} ad quantitatem competentē

sibi Et omnes ille diuersiones que precedunt antea
in instanti generatam dñt esse indeterminate . ante
illud instans quous omnia sunt terminate p formam cor-
rumpendam scilicet per formam menstrui . Tamē ad hoc
expectant aliam extinctionem a forma generanda p hoc
glosatur littera que dicit postea formatur facies secundum
trinam dimensionem semper indeterminatam et inde-
terminabilem.

Sunt autem quidam qui penes quodlibet tempus sig-
natum ponunt regnare aliquem planetarum . Et quis
scire hoc multum confert ad ea que hic scribunt . et ideo
ne ignorantie mee illud neglectum ascribat ex hijs aliqua
declarabo Notandum primo vt dicit Aulcenna . acciden-
tia sunt in triplici genere . quedam enim materiae psequun-
tur in composito et ei attribuunt . quedam forme . quedam
composito ex materia et forma psequuntur . Et cum hoc
sit naturale . propositum ex materia et forma tripliciter deno-
minabunt accidentia in ipso . Ex parte autem anime sunt que-
dam actiōes vt virtus eundi et mouendi . Et quia secundum inten-
tionem quorundam qui digne locuti sunt de natura . omnes
virtutes quas anima in corpore complectitur illas contrahit a
spiritibus et corporibus supercelestibus .

ib. 113

Hic autō incipit determinare de successiua formatiōe
fetus sū influentiā planetarū. Et primo premitit quedā
Secūda exequit intentū suū. ibi abultimo em̄. Nō illa con
clusio format ex lēa. fetus format successiue per planetas
id. pbat extra lēam penes illd formatur fetus. qd diuersi
mode influit fetus. esse et viuere Sed planete sunt hmoi
igit 2c. minoz ptz qz huic influit viuere lōgo tpe huic par
uo tpe. vt ptz p ptholomeū in carthilegio suo 7 p ei⁹ con
mētatozem. No tunc planeta dī regnare. qñ est in maio
ri vigore scz qñ ē in domo sua hoc ē in signo sibi cōformi
Et que sint dom⁹ planetarū infra patebit. Nō aīa mouz
corpus p hunc modū. aīa pmo mouet ab alto scz ab ap
petibili et sic mota. mouet spūs quibus motus ipsi mo
uent musculos qui moti mouēt mēbra. Et sic pter q ap
petibile est pncipale mouēs. S; est dubium. vtrū aliqd
accñs possz eē pncipiū alie⁹ substantie pncipaliter. Res
spondet galther⁹ burlay. sup. iij. sūiaz. q sic. quia illud
est agens qd. corrūpit vnū et generat aliud talis at hu
mor notificans sit indispositio siue dispropozitio elemen
torū q corrūpit formā hoīs et generat formam cadaue
ris qd est substantia. Rñdet q humor notificans est que
dam substantia. non em̄ sumitur humor p accidente. S;
capit p materia humida peccāte ita q accidens non cor
rumpit hoīem. S; de virtute sui subiecti. S; qñ dī sub
stantie nihil ē ptrariū. Dicit q verū est de ptrarietate per
fecta. Nñ bñ ptrarietate diminuta que sufficit ad corrup
tionē vni⁹ et ad alterius generationem.

In vltimo em̄ orbe qui motu diurno omnes spe
ras inferiores recipit. influuntur materie pnci
paliter et radicaliter virtutes essendi et mouendi. et ab

orbe stellaz fixarum fetus recipit virtutem qua distinguitur in esse fm diuersas figuratiões et accñā. et illò conuenit ei iquantū forma. Sed etiā p̄trahit aliam virtutez ab hoc orbe q̄ dat eē. et fm diuersas naturas hui⁹ orbis post speram stellatam ponitur spera saturni fm astronomicos et ab illa influunt aie ȳtus discernendi et rōnandi. Et postea iouis et ab illa influūt aie magnanitas ⁊ plures aie passionēs. et a spera matris influitur aie animositas et virtus irascibilis. et alia desideria aie. et a sole influūt virtus sciendi et memorandi. a venere motus cōcupiscencie et desiderij. a mercurio virtus gaudendi et delectādi. a luna q̄ est radix oīm virtutū naturalīū. virtus vegetādi q̄uis hoc em̄ et plura alia ab anima p̄cedunt Et cum ista sequunt̄ ex diuersis partib⁹ corpm̄ celestīū tō hec oīa anime attribuūtur et non solum anime Sed etiam toti p̄posito quia simplex nō pōt sustentare accidens.

¶ Hic ostendit quō aie influūt diuersa accidentia a cor⁹ porib⁹ sup̄celestib⁹. Nō ab vltimo orbe anima capit esse in omnib⁹ quātū est ex pte sui. Sed spera celi stellati dat esse distinctū aie ab alijs ētib⁹ q̄ ppter multitudinez stellaz influunt distinctū esse ⁊ distinctionem. vñ fm hoc q̄ stella speralis respicit vnā animam plus quā alias ideo

distinctum esse influit cuilibet anime humane. cui cor-
spondet distincta stella. Nō saturn⁹ est prima stella erra-
tica et grā sue influentie dat aīe virtutem discernendi et
rationādī. Et dī saturnus quasi satur in annis p cōtrari-
um. vñ cuz sit frigidissim⁹ et sicus influit caritatem ipso
regnāte. S3 iupiter influit magnanimitatē. vñ iupiter fa-
it quidā vir qui expulit p̄em suum a regno suo. Et dicit̄
quasi iuuās p̄em p p̄rarium. Et illud attributū est vni
planete q magnanīm⁹ ē p influentiam. ita q puer natus
eo regnante fit magnanimus. Sed in venere nascuntur
luxuriosi. S3 mars est malignissim⁹ planetarū et dat vir-
tutē irascibilem. S3 sol est optim⁹ planetarū influēs sci-
entiā et memoriā. vnde nati sub sole sunt felices et ama-
biles. S3 mercurius dī quasi mercatorū. Prius. i. dñs
sicut em̄ mercator dī eē gaudios⁹ et affabilis sic et ille pla-
neta ē bentuos⁹ gaudiū et delectatiōz infundens. S3 lu-
na influit virtutē vegetādi et nutriendi qz est infim⁹ pla-
netarū iō immediat⁹ agit. Itm lra dicit accidens in sim-
plici essentia nō sustentat. cā ē qz accidēs egreditur de na-
tura subiecti non solum magnitudine subiecti siue cause
materialis. S3 etiā magnitudine cause efficientis. iō con-
positū fm vnā ptē est cā material. et scdm aliā ptem est
causa effectius. Et iō in simplici nō est pponere iō simplex
nō ē subiectū accidentiū et maxie accidentiū realium. Et
Quis essentia simplex possz esse subiectū suorum modorum
essendi sicut materia p̄ia est subiectū sue potētie q est su⁹
modus essendi p̄rius et formalis. Ex hoc ptz q acciden-
tia potentie nō sunt accidentia solius anime. Sed acci-
dētia totius compositi. Sed dicunt anime sic quia insūt
corpori corporaliter et principaliter.

Nunc vero ex parte corporis consimiliter notandū

est. Et primo de creatione vel formatione corporis quod
ex embrio creat et format p effectus et opatiões stella-
rum que planete dicunt. Præo em materia embriolis vt
bois generandi. cōpessa et coagulata per frigiditatem et
siccitatez saturni disponit : et huc scz materie a saturno
virtus influit vegetatiua et motus naturalis ascribitur
et tunc patebit in tali materia opatio aliquamter debita
Et ideo medici dicunt qd post lapsum spermatis in ma-
trice. qd præo mensis in generatione et in tps. successione
fin exigentiam nature seminis. saturno ascribit. quia sua

frigiditate et siccitate semē pstringit et consolidat.
¶ Post qd auctor posuit accia ppta aie mediantibz corpō
ribz celestibz. psequens exequit de accidentibz corpis. Nō
frigidū ē pstringere et pcondensare. vtz in expmēto. vt si acci-
plat olla plena aq et ponat ad locum frigidū aqua mino-
rat sic qd pprimatur Sz calidi ē extendē vt calor ferri fa-
cit ferrū extendē. Itē calor in aqua bullente ipsam extē-
dit et rarefacit Sz qz saturnus ē frigidus et siccus. ideo
assimilat terre iō materiā pcondensat et pprimat vñ versus
Est frigidus summe saturnus siccus et asper. Dubium
vtrum aliquis planetarum posset influere frigiditatem
Et videtur qd non quia secundo celi stella influit motuz
et lumen Sed tam motus qd lumen calefaciunt qz
Respondeo qd omnis planeta influit calorem. Sz vnus

plus alter minus. vnde saturnus et luna minime influunt
calorem respectu aliorum planetarum.

Sed ex isto statim oritur dubitatio quod alicui potest esse du-
bium vtrum saturnus regnet in cuiuslibet embrionis con-
ceptione Et si non tunc mirabile est quod dictum est.

Hic mouet dubium et est illud Si dictum esset verum seque-
retur quod saturnus semper regnaret et hoc esset mirabile. Omnia te-
net in lege Etiam de se patet quod de die fuerunt conceptiones puerorum.

Et circa quod notandum. quod materia prima subiecta est cor-
poribus supercelestibus et eorum motibus. et hoc est quod dicit philosophus
in .7. metheororum quod omnia inferiora causata sunt a super-
rioribus. et ab ipsorum motibus gubernantur Et ideo necesse est
quod ista inferiora particulariter et vniuersaliter respiciantur a su-
perioribus. intelligendo de vniuersalitate corporis totius
supercelestis. vnde in .11. ista inferiora respiciuntur a superioribus quod
nihil fit de materia elementari. nisi ex virtute superiorum
sicut dicit prometeororum .xij. meth. quod natura non agit nisi gubernatur
a corporibus supercelestibus hoc est ab intelligentiis. particulari-
ter enim aliquid fit in istis inferioribus a causatione superiorum
quia vna pars celi apta nata est introducere talem.

formam determinatam et specialem alia vero aliam formam. Et illud totum videtur esse de intentione commentatoris. primo de generatōe et corruptōe. ubi vult quod generatio elementorum et partium ipsarum adinvicem est ordinata et conservata per motus corporum supercelestium. Et per motus elementorum qui concurrunt generaliter ad generatōes mixtorum addit autem commentator quod individua animantium et planetarum sunt determinatarum causarum. et sunt determinata adesse. Et ita tam ad esse uniuersalit̃ quam particulariter inferiora a superioribus respiciuntur.

¶ Hic soluit questionem motam. et primo ponit quandam solutōem. secundo applicat eam ad propositum. ibi. et ideo cum materia etc. Nota natura celestis respicit determinate elementa. quia in una parte generat ignem. et in alia corrumpit aquam. sicut videmus. quod signa hyemalia faciunt generare aquam plus in septentrione. Sed signa estivalia plus faciunt generare aerem vel ignem in estate. Non lea dicit corpora similitum partium. unde ille partes domus similes quarum quilibet suscipit participationem totius. hoc intelligendo de partibus quantitatis sicut quilibet pars ignis. Et ignis etiam habet partes diversas. rōm sicut materia ignis et forma. modo generatio filiorum partium corporum que sunt in elementis regunt et determinata sunt per motum corporum celestium. Idem est dicendum de planetis et individuis animantium. Et ideo contingit quod in una parte terre homines moriuntur. Et si essent in alia ibi poterint retinere vitam eorum quia si aliquid mixtum fuerit nimis calidum.

dum in regione nimis calida illud debet poni ad regionē
frigidam vt eius calor obtemperetur et tunc illud sanitati
restitueretur.

¶ Ideo cum materia p̄ma sit subiecta corporibus sup̄cele
stib⁹ in agendo necesse est q̄ capiat formaz alicui⁹ speciei
determinatā ab aliqua pte speciali celi. eo q̄ non p̄t eam
recipere a corpore celesti in cōmuni. eo q̄ tale corpus resp̄
dit istā materiā vlt istaz formā indr̄hiter. Nam qua ratioe
daret illā formaz. eadez daret et alias. qz oēs forme que
sunt in potentia in materia p̄ma in p̄mo motore sunt in
actu. vt dī. cōmenta. xij. met̄ba. ḡ necesse est esse aliq̄ de
terminatā p̄tem in p̄mo motore p̄mo specialiter respicientē
materiā ad hui⁹ determinate forme susceptiōz. Et ideo nō
sufficit agens particulare p̄hicū itate p̄muni influentia et
p̄muni actione corp̄m celestiu. Et illd p̄t ex eo qz postq̄
semē ē dectum gerit in se vim illi⁹ a q̄ ē dectum. Et illa
virtus gubernatur a corporib⁹ sup̄ celestib⁹ vniformit̄ ita
q̄ non magis gubernetur ab vna pte celi q̄ ab alia. p̄mo
hoc modo destrueretur in sua p̄pria actione. et illud est

de intencione aristo. secundo de ge. 7 corrup. vbi dicitur. quod adueniens
et sole redibunt animalia. et recedente sole animalia peribunt
Illud autem apparet ex intencione commentatoris. secundo. meth
vbi vult quod materia prima primo non recipit omnem formam
Sed primo formas elementares et mediatis istis omnes
formas mixtorum Ille autem ordo formarum. non potest esse nisi ab
aliquo. specialiter materiam gubernante quantum ad receptionem
formarum.

Hic autor applicat ad propositum istam solutionem. Et primo in
generaliter. secundo in speciali. ibi et per hunc modum. Nota
motor primus est duplex quidam est motor primus ut
ipse deus gloriosus. Et preter illum motorem est ponere alium
motorem primo contactum. unde philosophi ponunt octo species
et novem motores. id est quod quilibet species habet sibi proprium motorem.
Et preter illos motores est dare unum motorem simpliciter
immobilem qui non mouet immediate. Sed mediatis
antibus alijs motoribus coniunctis. **N**ota littera autoris sic intelligit
omnes formas in materia compositae sunt de primo motore
simpliciter et in actu. unde inconueniens super quarto
postea. dicitur. quod effectus primo habet esse in suis causis. Et maxime
effectus. Sed in se habet esse virtualiter. Nota. particulare agens
sub influentia communi potest educere formam determinatam quia
omnis causa prima determinate respiciens aliquas formas
plus influat quam potest vel mater. Et ideo agens particulare non producit
sine determinato agente. Item littera dicit semen deciduum
habet vim illius a quo est deciduum. Ex hoc dubitaret aliquis
utrum semen deciduum esset animatum. Et

videtur qd sic qd semen in quantum est in parte tunc est vi-
uum vltā p̄is. h̄is. et si h̄z eandem materiam in matrice
sibi erit vltūm. Hic respondeo qd semen fūsum in matrice
et non est vltūm formaliter quia nec ē planta nec ē ani-
mal. sc̄z est vltūm virtualiter qz mediāte spiritu sibi inter-
ueniente opatur vltā. Sed dicit cū sit inanimatum quō-
pducit animam Dicendum qd mediante nutritione que
est animata mediantibus v̄tutib⁹ p̄p̄is anime. Itēz no-
ta penes stellas et planetas specialit̄ representantes spe-
cialē influentiā diuersificant̄ ymagines hoīm fm alber-
tum Et ideo qñq; contingit qd hō cūz capite vnus porci
generat qz aliqua stella tūc dominat̄ q̄ insuit talem dis-
positionem Et sic est expertum qd in lapide aliquo facta
est ymago scorpiōis v̄l serpentis qz aliqua stella v̄l con-
stellatio respicit sp̄m et sibi impressit illam figuram Et ex
hoc contingit qd ymagines aliquoz signoz sculpte in la-
pidibus h̄nt curare infirmitates sicut recitat balij in cen-
tilogio ptolomei et vidit qd ymago scorpiōis sculpta
curauit lesionem factam in satellico a scorpiōe aiall Et
sic videm⁹ qd qñq; aliqua corpa mortua sepulta sc̄z ho-
mines centū annis vel amplius iacent sine incineratione
et hoc fit p naturā stellarū respicientium illud cadauer
qd p̄seruat sine excineratione et p̄bustione. p̄terea ex hoc
pt̄z qd qñq; optimi amici fiunt inimici vna causa agente
particulari et hoc accidit p influentiā planetāz repugnā-
tium. quibus ipsi sunt subiecti.

Et per hunc modum manifestatur esse de saturno propo-
situm. sc̄z qd h̄z disponere materiam et introducere talem
formam. Sed qd saturnus sic semper dicitur regnare in
embryonis conceptione. sic intelligit̄ qd suum regnare in

hoc loco non sumitur p alio q̄ influere talem dispositi-
onem q̄ ab alia pte celi nō est nata influi Et ideo si in ta-
li hora noctis ul' diei nō dicat̄ regnare saturnus hoc est
ex eo qz cessat virtus sua Sz aliquis alius planetarū vl'
stella apta nata est influere talem dispositionem in ma-
teriaz quā saturn⁹ influere nō potuit. qz actus actiuorū
sunt in patiente bñ p̄disposito Et si aliquis quereretur cur
ita fit qz omnia tali cursu currant. Respondeo qz sic sē
ordinata apd̄ deū qui primordialiter om̄ia disposuit
fm ordinem sublimē et cuilibz virtutem p̄p̄iam fm ex-
gentiam sue nature ministrat.

Hic applicat solutiōz ad p̄positum suū in speciali No-
p̄ textū soluit dubitatio directe in forma qñ sic argue-
batur Si primus mensis attribueret saturno ita qz ille
regnaret in principio conceptiōis tunc sp̄ regnaret satur-
nus Dico saturnū regnare. intelligit̄ duplici. Unomō
influētia generali. aliomō influētia speciali mō dicitur
qz saturnus regnat om̄i die influētia generali. regimē
speciale saturni ē qñ fuit in domo sua et tūc hz maiorem
influētia Nō saturn⁹ est frigid⁹ et siccus sō hz influere
semini humidū et calidū q̄ sibi p̄trariant virtualit̄. Un-
omnis actio fit gr̄a p̄trarietatis qz simile additū alteri
nō agit in ipm̄. vñ agens et patiens in principio actiōis
sunt dissimilia Sz in fine sunt s̄cia qz omne agens as-
similat̄ suo passu inquantū p̄t : mediante sua virtute. qz

omne agens naturale agit in suū cōtrariū sū vltimū
sue potentie. vtz. j. celi. Nō lēa dī actus actiuoz ꝛc. Hoc
ptz ex signis manifestis. Est em̄ quidam piscis generalis
qui vocat̄ scorpio. ille inficit manū piscatoris per rete ꝛ
nō inficit rete qz rete nō est dispositū ad hoc ꝛc. Itē
sol calefacit aerē et nō ozbes ipsos seꝝ inferiores se q̄uis
sint sibi p̄pinq̄iores. hoc ē p̄pter indispositōz materie. Et
lō peccauerūt dicentes qd̄libz fieri ex quolibet. Hoc non
vz qz p̄mus act⁹ p̄p̄i⁹ hz fieri in p̄p̄ia materia sibi dis-
posita Itē nota qz p̄p̄ie dispositiōes non corrūpuntur
in aduentu forme. Et ex hoc destruit opinio que ponit qz
post q̄ materia menstrui ē disposita et qñ hoīs forma in-
troducīt tūc dispositiōes p̄me corrūpūnt. Hoc nō valz qz
tunc dispositiōes frustra p̄cesserūt vñ dispositiōes sunt
mediū recipiendū illud qd̄ sit de potentia materie. Item
autor in lēa oñdit se esse catholicū in hoc qz ponit deum
p̄mordialiter sic aniam disposuisse vñ p̄bi mere natura-
liter loquētes. sic hñt dicē qz ab eterno sic deus disposuit
plāetas et stellas et nō de nouo. et ideo commentator. j.
celi dicit si vna stella fieret de nouo in celo. totū celū pe-
rirēt p̄pter illā inordinatōz q̄ fieret p̄ illaz stellam. ꝛ opor-
teret qz celum non moueretur.

Post hoc que dicta sūt iupiter aduentū suū grā et v̄tute
huius fetus qui materiā disponit ad susceptōz forme mem̄
b̄ioꝝ. et caliditate sua v̄tuali et causalī materiā fetus cō-
fortat et sua humiditate replet q̄ fuerūt de siccata v̄tute
saturni in p̄mo mense. Et sic ioui attribuit scd̄s mensis.
¶ Sic autōz exequitur de alijs planetis quantum ad for-
mationē fetus. Et videt qz planete nō formāt sic mate-

nam fetus quia inter causam et effectum debet esse proportio et sic sequeretur quod embryo generat? esset perpetuus cum ipsi planete sunt perpetui Dicendum licet causa principales remote sint perpetue. tamen cause propinque sunt corruptibiles ideo corrumpitur fetus.

Tertio aduenit mars qui sua caliditate et succitate format materiam. diuidens a lateribus brachia. et diuidit collum a brachijs et caput format. Et huic operationi attribuitur tertius mensis.

¶ Nota mars est calidus et siccus et ideo ipse habet formare crura et brachia que sunt sicca. Oportet enim quod calor sufficiens aggregat partes terrestres siccas si debent fieri crura et brachia Non ex terra habemus quod caput format prius a Marte quam cor a sole. Huius causa est secundum medicos quia in capite sunt omnia principia vite ergo primo formatur. Sed aristoteles ponit quod cor primo formatur quia cor influit omnibus membris et habet se in corpore sicut rex in suo regno.

Quarto tempore virtus solus aduenit formas imprimunt cor creat. et anime sensitue motus dat Et hoc est verum secundum intentionem medicorum et quorundam astronomorum. Tamen secundum intentionem aristotelis cor inter omnes partes generandas generatur primo et virtute eius omnia alia membra nascuntur addunt enim quidam ad istam periculam dicentes. quod sol est radix totius virtutis vitalis Et tali operationi quartus mensis ascribitur

¶ Item phi ppter illum textum . ascribunt generatio; ho-
minis dicentes . Homo generat hominem et sol . vt . dicitur phis . ii .
phisicorū qz a sole virtus radical' dependet . ptra si sic se-
queret' qd hō deberet esse celestis et solaris creatura quia
effectus ab eodē denominatio; sumit a quo hz entitates
Dicendū qd sol ē causa remota iō non sumit denomina-
tio in effectu a sole . g̃ . 2c .

¶ Quinto tpe . quedam exteriorū mēbrozū veniunt sua vir-
tute pfecti . et quedam exteriora format scz aures nares
os et virgam virilem in masculis . et pudibūda scz uul-
uam mamillas et alia membra in femellis . manū et
pedum separationē facit et etiam digitorū Et isti quintus
mensis assignatur .

¶ Nota venus ē beniuol' planeta et ē virtualit' calidus
iō pfecti mēbra exteriora . scz os aures et testiculos Sz vi-
det' qd testiculi debeāt p̃rio generari qz sunt principalia
mēbra (sicut cor et caput) mediantib' quib' se natura cō-
tinue saluat Dicit' qd testiculi nō sunt ita principalia mē-
bra sicut cor et caput qz videm' testiculis ablatis adhuc
uiuere hominē Sz capite absciso et corde ablato ulterius
ibi non esse vitam videmus .

¶ Sexto tpe influentia et regnatio mercurij instrumenta
vocis format . supcilia cōponit oculos fabricat capillos
crescere facit . et ungues pduct Et isti opatiōi . vi . men-
sis attribuitur .

Nota q̄ instrumenta vocis sunt nouem .vñ .vñ? Instru-
menta sunt nouem guttur lingua palatum. quatuor et
dentes et duo labia simul.

Septimo tpe luna. opationi finez imponit repellit em̄
sua humiditate angustias carnis et aurigenas carnis:
supfitem tplet .ven? vero et mercuri? humiditates tri-
buentes toti corpi nutrimentū dāt. Et isti opationi da-
tus est septimus mensis.

¶ Tm̄ nota luna replet pozos carnis et facit fetum esse
planū in supfite .i. in cute. Tm̄ si aliquis hō vl puer na-
sceret in septimo mense ille moreret quia non est adhuc
debite formatus ⁊ consolidatus q̄ 2c.

Postea influentia saturni cui octauus mensis ascribitur
Et illi saturn? mltū in frigidat et exsiccāt. Et p̄sequens
p̄stringit fetum. Et ideo aliqui astronomi ponūt fetū ge-
neratū in octauo mēse moribūdū vl mortuū ēē vt in se-
quētib? manifestabit Deū in nono mense dñat iupit̄ q̄
sua caliditate et hūiditate fetū letificat. Et fet? qui gene-
rat in isto mēse ē fortis et bñ disposit? ⁊ longe uite et for-
tis grā caloris. ⁊ longe vste grā humiditatis

¶ Hic .a. po. vñū notabile. si hō in aliq̄ mēbro deficiēte
vt pueri nascunt̄ ⁊ generant̄ cū quatuor digitis in manu
vl cū trib? hoc ē p̄ defectū materie. Sillr si generaret
c. iij

cum sex vñ septem digitis hoc est ex habūdātia materie.

Et aut ad huc notandū q̄ mēbra corpis organici. xij. signis zodiaci attribuūt. Primum ergo signum totius spere celestis est aries. in quo quidez signo sole existente tpato fit calidū et humidū et tūc est motus ad generatōz Et ideo motus solus in ariete dīz p̄ncipiū vite et radix virtutis vitalis apterea arieti attribuit caput in hoīe et ei⁹ p̄ditiōes. Nam aries in celo est dignior pars celi q̄ est p̄ncipiūz diuisionis spere p. xij. signa. Sic caput in hoīe vocat dignior pars corpis. Et ideo merito arieti assignandus est. Et q̄ sol currens in hoc signo. calidū et humidum nature mouet et ideo caput in homine dicitur p̄ncipium spiritus vitalis.

Post q̄ autor ostēdit influentiā planetarū et stellarum respectu fetus. nunc p̄sequēntē exequit ad effectuz signoz. Nō aries est calid⁹ ⁊ humidus et correspondet veri ver enim est calidus et humidus et tunc aialia maxime appetunt costū et tunc augmētatur caliduz et humidū gratia solis existent in ariete Et maxie in viris tūc est appetitus p̄pter hoc etia⁹ mē ecclesia statuit ieiunium magis in illo tpe q̄ in alio tpe p̄pter luxuriā illo tpe cōstringēdā q̄ tūc hoīes p̄stricti peme reuertunt ad vlgore vñ vsus. Marce mares. februoq; canes. mayo mulieres. Nō aries h̄z dominari super caput in quo vlgent omnes potentie anime

pro tanto qđ ipse aries est principium vitalis operationis
sic et caput in quo vigent omnes potēte anime. Et 10
medici dicūt qđ vī⁹ vegetatiua corpis est in capite princi
paliter et determinate Sz in corde originalit^r. Sed dubi
um ē vtruz vita magis consistat in corde qđ in capite Et
videt^r qđ in capite. p^{ri}z p^{ri} auscen. qui dicit qđ vidit arietem
ambulāte corde extincto. hoc eē nō posset nisi vita hēet
p^{ri}ncipiū de capite. Sz p^{ri}tra hoc est ipse auerrois i. vi. phi
si. qui t^{em}p^{or}e deridet dicens se vidisset arietē currē hinc inde
absciso capite. vñ Auer. vult qđ vita principalit^r et origi
nalit^r sit in corde. Sz ex p^{re}sequēti in capite. Sz medici sūt
m^{ul}tiuz sensuales. Et 10 quia videt^r in capite esse sens^u vī
tutū. ideoq; dicūt vitaz p^{er}sistere in capite p^{ri}ncipalit^r. sz non
ē ita. p^{ri}mo in corde. Sz quid dicem⁹ ad auctore in l^{ib}ra qđ
dicit qđ caput ē nobillior p^{ar}te corpis Dicendū qđ hoc est ve
rū s^{ec}ūm apparentiā et maiore opationē spirituum vitalium
qđ in eo apparent magis opatiōes vite qđ in corde Unde
nō dubito quī natura nobiliozem et meliozem p^{ar}te corpis
collocavit in medio corporis Nam cor est p^{ri}muū viuens
et vltimuū moriens hoc nō eēt p^{ri}ncipalissimū membrū
corporis.

Libauro quidem collū humeri et scapule gemini attribū
unt. cancro man⁹ et brachia leoni. quidez pect⁹ et cor. vir
gini stomachus et intestina. Et hoc videt^r esse medietas
corpis s^{ec}ūm cursū medietatis celi viz p^{ar}te spetentrionali est
annotā. libra vero scđam partem corporis respicit scilicet
renes et ē p^{ri}ncipium ceterōz mēbrorum Scorpio vero
c. iij

loca libidinis respicit tā ex pte viri q̄ ex parte mulieris
Sagittari⁹ nares et ea p̄ que natura successum dimittit
et posteriora respicit. Capricornus vero genua et alia
inferiora respicit. Aquari⁹ vō tibias respicit. Piscis ve
ro qđ ē ultimū : formatiōes pedū respicit et plantas Et

sic breuiter habitū est iudiciū ex pte xij. signorū

¶ Hic autor ostendit de alijs signis dicens vtz in textu Nō
lēa vult intm̄ q̄ luna existente in talibus signisq̄ respicit
unt illa mēbra vtz in lēa. in illis membris non debet fieri
minutio sanguinis.

Et non opinet̄ aliquis illa ficta fore. nā fides hui⁹ in mul
tis experimentis valeat inueniri. noscat ergo experimētū
quifuls q̄ malū et venenosū ē tangere aliud mēbrum lu
na existente in tali signo illi⁹ mēbri Et cā isti⁹ est. nā lu
na auget humiditatē qđ expit ad sensum. q̄ si carnes re
centes ponant̄ de nocte ad radicos lune tunc generantur
vermes in carnib⁹. Et illud non sp̄ apparet eodez modo

Sed p̄cipue in speciali statu lune.

¶ Hic autor cōfirmat dicta sua p̄ experimēta Nō si car
nes in plenitudine lune ponerentur ad radios lune tunc
conuerterent̄ in vermes et tunc magis q̄ in alio tpe quia
tunc luna est multū humida Et ideo dicit autor in sped

ali statu lune. Et hoc p̄t̄z si aliquis vulnerat^r poneretur
ad radios lune. hoc noceret sibi qz luna augmētat hūi-
ditates et sic humiditas nimis fiet intensa Sed si ponit^r ad
radios solis nō est nociuū qz radij solis faciunt humidita-
tem exalare Et sic ex istis p̄t̄z qz semp in plenilunio mēsis
maiorat hūiditas . s. cerebrū medulla et menstruum Et
ideo tūc difficile est studere propter humiditatem cerebri
nimis intensam.

Ut illud sane intelligat^r adueriendū q̄ quatuor sunt sta-
tus lune s̄m Alber. in tractatu de statu solis et lune Lu-
na v̄o in p̄tia et^r incensione est calida et humida vsq̄quo
est semi plena post hoc tūc dicit^r calida et sicca quousq̄ fit
plena. Deinde est frigida vsq̄ ad semiplena in decremento
Ultimo v̄o est frigida vsq̄ soli adiungitur. Et in hoc sta-
tu maxime humectat humida putrefacendo ideoq̄ cum
luna augeat in omnib⁹ mēbris humiditatē tūc ledere mē-
brū cum ferro est idem qz graui^r vulnerare qz malū ē hu-
miditatem addere humiditati Et sic p̄ p̄ns augmentatur
nocumentum.

Hic confirmat dictum suum Nota prima quadra cor
respondet aeri qui est calidus et humidus et qui genera-
tur in ista quadra fiunt sanguines Secūda ē siccis igni ca-
lido et sicco et tūc in illo signo generantur colerici Tercia
correspondet terre q̄ est frigida et sicca et tunc nascunt^r melan-

collet. quarta quadra correspondet aque. que est humida et frigida et tunc nascuntur flegmatici. Et sic per hoc dicunt aliqui quod si carnes ponerentur ad radios lune cum fuerit in quarta quadra tunc citius putrescerent in vermes quam in plenilunio quia tunc maxime est luna humida et vigorosa. Non si aliquis doluerit in quarta quadra tunc non debet trahere sanguinem nec vulnerari in cerebro. Ratio quia per illam vulneratorum humiditas augmentaretur nimis et ideo fieret nocivum in membro.

Latis autem focij mei quibus quedam mulieres causam rei huius occultant. viri ignorant. tamen quedam mulieres bene effectum cognoscunt. Et plura mala ex isto operantur ut cum vir est in coitu cum eis. accidit quibus viris magna lesio et gravis infectio ex infectione membri virilis per ferrum appositum per eas. put quedam mulieres vel meretrices docte sunt in illa nequicia et in alijs similibus. Et si phas esset dicere hanc quedam ascribere. Sed quia proprium meum creare torere timeo. ideo de illis occultis ad presens nihil manifestabo. **H**ic ponit quedam notabilia. Non quod quedam mulieres sunt caute et astute et accipiunt ferrum et apponunt vulvae et illud ferrum maxime ledit virgam virilem in coitu. Sed vir non precipit propter nimiam delectationem et dulcedinem vulvae postea tamen sentit. ideo maxime cavendum est ne fiat coitus cum menstruosis mulieribus. quia exinde homo posset incidere lepra. Et quibus in magna infirmitatem quia vene transeunt

a singulis membris ad testiculos ideo testiculis lesis cito
pōt ledi totum corpus. Unde dicit dyasidus si mulierem
menstruosā sciēt accesseris totū corp⁹ tuū infectūz erit.
et multū debilitaris. q̄ vix infra mensem verūz colorem
et fortitudinē rehabebis. Et sicut liquidū vestimenta tu
is adherz sic ille fetor om̄io interiora hoīs corrūpit. Di-
cit em̄ venerabil⁹ ypocras de naturis hoīm. mulierē men-
struosā nō accedas. qz ex isto fetore aer corrūpitur. Et
omnia interiora hoīs pfundunt. Nō autoz timet deum
scribendo secreta vsq; ad vltimū ne aliquis expertus for-
te malū ogetur per illa secreta.

Item de quanto statu lune p̄cipue possum⁹ effectum de-
clarare p̄dictū alio experimento qđ sumit ex eo. q̄ radij
lune de nocte subintrātes fenestras et puenientes ad ca-
put dormiētis faciunt dolorem capitis et fluxum reuma-
tis et causā huius dicta est prius.

¶ Item causa huius est quia tunc luna est multum hu-
mida et quia reuma causatur ex superfluitate humiditas
tis ideo facit catharz et qz humiditas lune perturbat hu-
miditatem cerebri et augmentat ipsum. gr̄a hui⁹ augmē-
tationis fit fluxus per nares. Et si tunc illi radij inueni-
rent vulneratū vsq; ad mortem lederent ip̄um ideo vul-
nerati p̄seruandi sunt a radijs lune.

Post hoc vero ad influentias planetarum quos antiqui
vocauerunt deos nature super hominem ex parte corpo-
ris et anīe nunc reuertantur ¶ Postquāz vero au-

ostendit quomodo per planetas habet formari fetus
¶ Hic ostendit quō isti planete se hñt ad fetū ex pte antē
me vñ corpīs vñ sit. Nō planete bñ dicuntur dii nature.
Rō qz natura regit ab ipīs sicut regnū a rege. Un̄ tot⁹
ille mundus p̄tignus ē superiorib⁹ latitiōib⁹ vt tota vir
tus ei⁹ inde subernet. S3 dicit si planete sunt dii na
ture qd tunc facit celū stellatū. Dicit hoc ē cā vniuersalis
nature et vniiformis. S3 planete diuersificāt effectuz fm
eorū motū. Un̄ planeta dī a planos grece q est planus
siue error latine non q in se errent. S3 q ex eorū motib⁹
fiunt diuersi errores in mundo et in effectibus.

Saturnus qui ē suploz obscurior ⁊ grauior tardi
or alijs facit natū qui sub eo nascit fuscū i colore. ex pte
corpīs et plenū in capillis nigris ⁊ duris ⁊ caput turbidū
⁊ bñ barbatū. Et talis hō p̄tinet subtile pectus ⁊ h3
scissuras in calcaneis figuraliter. Et hoc fm dispositiōz
figuralē fm vō aiām natus ē multū p̄fid⁹ et malitios⁹
iratus. tristis. et malignus vite. fetida diligens et turbu
da vestimēta sp̄ induens. Et nō ē luxuriosus ⁊ in pluri
b⁹ venerē minime diligens p̄mmo naturalit̄ abhorret a
Un̄ breuē notandū. q fm intentionem ingēi mei in illa
sciētia expti quicūqz natus fuerit sub saturno habz oēs
malas dispositiōs corpōis.
¶ Hic. a. p̄sequit̄ intētū suū. Et diuidit in septē ptes fm q

septem sunt plauete Nō saturnus ē supremus planeta
et pplet cursū suū in triginta annis. ita q̄ redit ad idem
punctū zodiāci a quo incepit Et fm̄ ptholomeū saturn⁹
maxime distat a terra ita q̄ ad illā ptem vbi tangit spe
ram iouis hō veniret in quinq; milib⁹ ānoꝝ et in septim⁹
gentis et triginta quatuor annoꝝ et in septuaginta sep
tem septimanis et in tribus dieb⁹ .supposito q̄ dieta ho
minis ess; decem miliaria Et fm̄ astronimos saturnus
ē tante magnitudinis q̄ est nonagesies maior q̄ tota ter
ra Item dictū est q̄ saturnus ē mltū tard⁹ in motu suo
hoc debz sic intelligi q̄ in tpe longiori pplet cursū suū
Un̄ saturn⁹ ē bñ tricesies maior sole quātū ad suū orbē
Et sicut sol ptransit suū orbem motu pprio per zodiāci
signa in vno āno sic saturn⁹ in triginta annis .et sic mo
uetur ita velociter sicut sol vbi igit̄ duo hoies ambularēt
vnus per triginta dies ambularet . triginta miliaria . alter
vnum miliare tunc alter qui ambulat vnum miliare . am
bulat citius non tñ velotius ē in motu eo q̄ in equali tē
pore p transit de spatio .fm̄ ph. vi. phcoꝝ. Item nota
lra dicit saturnus facit natū suū fuscū in colore ra
tio qz saturn⁹ est similis terre qz est frigidus et siccus et
obscurus et niger et virtus iter facit natū obscurū Item
facit natū cum pilis duris qz est terrestris pplexionis ⁊ iō
in fetu humores malos causat ⁊ grossos a quib⁹ gene
rant grossi pili Item natus ei⁹ est tristis qz melancolic
plexionis est virtualit̄ ⁊ melancolici sunt tristes qz sp̄
inclinant se ad terrā Item nat⁹ ei⁹ est piger in incessu . qz
ip̄e est grauis sicut terra ⁊ iō difficulter mobilis Item
ip̄e nō appetit costū quia siccus est et si vult appetē posset
vt calidis ⁊ bene cōditis et humidis cibarijs Item ill
natus sp̄ est inuinus et pfidus quia nullum habet gau
dium sed semp melancolizat et eius somnia vt in plurimū
fiunt vera sicut videmus in fatus qui dicunt semper

futura per fantasias et per melancollas. Et ipse se n̄p cupit sedē in angulo solitarie. Item nō l̄ra dicit q̄ ip̄e habet cissuras in calcaneis. i. diuisiones in pedibus circa anteriozem partem sicut equi et calcanea est vna p̄s pedis in anteriori parte qua primo terraz calcamus.

Iupiter vero stelia regalis existens. pia dulcis et lucida et t̄pata et prospera. facit natū optimum

q̄ nato sub eo dat faciē pulchrā. oculos claros et barbā rotundā Et figurat duos dētes supiores magnos et eq̄lites diuissos Et dat hōi calorē albā rubeo p̄ mixtū in facie. et facit longos capillos Scdm̄ aiām facit natuz bonū et honestū. diligentē legeꝝ et honestateꝝ Diligensq̄ vestimēta pulchra et ornata. Et delectabiles saporē et odores ei placent et erit misericors largus locundus et virtuosus et verax in sermonibus.

¶ Donit de scdo planeta qui d̄r iupit̄ vñ fm̄ Astro. complet cursū suū in. 12. annis ita q̄ sub quolibet signo morat̄ ad vnū. annū vñ fm̄ Astro. iupit̄ mltū distat a tra q̄ ad illā p̄tē vbi ē p̄pinq̄ior terre hō veniret de tra in duob⁹ milib⁹ annoꝝ et in quingētis vigintisex et quatuor septimāis et quib⁹ dieb⁹ supposito q̄ dieta eēt decē miliaria. Et magnitudo ei⁹ ē talis q̄ quinquagesies ē maior terra Itē iupiter d̄r fuisse ille q̄ expulit p̄rem a regno. sic iupit̄ expulit opatōm saturni q̄ sibi p̄trari⁹ est p̄ totum vtz in l̄ra q̄ fm̄ astront. qui nascit̄ sub ioue perueniet ad

multos honores qz facit faciem pulchram et facies est nobilior pars corporis vñ plus laborat in facie q̃ in alijs. Et facit boiem albuꝝ rubedine p̃mixtum qz ille color est pulchrior inter alios qz ille color ē sanguineus. Item facit barbā rotundā qz rotunda figura est nobilissima figura ex. ij. celi Et iō caput rotundū ē diligendū. ideo nutrices solēt p̃ximē et rotundare capita puerorū. Item facit capillos longos qz facit natū calidum et humidum. humiditas. n. cū calore ē causa longitudinis puerorū. vñ ē sup̃fluum et residuū humiditatis q̃ exit p̃ poros. Et iō qui hñt longas barbas sūt bone p̃plexionis et qui cito barbesunt ē signum bone p̃plexionis. Item natus sub ioue ē bonus s̃m animā fidelis et addiscēs. costū appetens et bñ potens gratia caloris. potens in ope grā humiditatis sufficientis et bene capit singula que audit. quia habet spūs abiles et satis humidos Unde humidus bene recipit qz calidus iō bene delectatur et non est piger.

Ars cum sit intemperata in caliditate et siccitate Ideo s̃m hoc facit natum suum rubei coloris cum quadam adustione et obscuritate sicut videtur

in istis qui passi sunt a sole et habz paruos capillos et paruos oculos. et totum corpus habet curuū et grossum

aliqua litera. Secundum animam vero fallax. Inconstans inuerecundus. irascibilis. proditor. discordias et bella seminans et superbus erit.

Hic exquitur de tertio planeta qui dicitur mars. Nos
mars mouet sub zodiaco talis q̄ p̄plet cursum in duobus
annis Et distat a terra q̄ ad illā p̄tē ubi p̄p̄inqui
or est terre hō veniret in quadringentis et nonaginta an
nis ⁊ yndecim septimanis ⁊ quatuor dieb⁹ supposito q̄
dieta hominis esset nouem miliaria. Itē nota caliditas
⁊ siccitas sunt cause adustionis crispitudinis crinūz Un
nati sub marte hnt paucos crines cā siccitatis ⁊ habent
curuos seu crispas crines g̃ra adustionis Itē nat⁹ sub
marte est rubei coloris cum quadam obscuritate. qz co
lor rube⁹ causat ex eo qz calidū agit in humidū et p̄sumē
do humidum relinquit siccum. sicut videm⁹ qñ debent
p̄buri lateres q̄ an p̄bustionē non sunt rubei s̄ postea cō
sumpto humido efficiunt rubei. et isti uati hnt paruos
oculos qz oculus est mēbrum in quo viget humiditas qz
oculus est aquee nature ab ex triseo. ij. de Anima qd p̄t
si ledit exit aqua ⁊ quia mars ē calid⁹ ⁊ siccus iō non p̄t
formare magnos et pulchros oculos. Itē mars inducit
bella qz exicat cerebrum et cor incendit et sic tra gene
rat Ira em̄ est accensio sanguinis circa cor. et iō mars
fm antiquos vocabat deus belli. Itē est fallax. Ratio
quia est siccus et calidus et sic vt sp̄ est iracundus et co
gitat de malo vt fallat hōies et p̄odat Itē satis appe
tit coltum qz calid⁹ ⁊ modicum p̄t qz caret humiditate

 Quidem regalis stella existens. lumen mun
di et oculus uocatus. natum sub eo facit carnos
sum et faciem pulchram et oculos magnos colorem al
bum cum quadā rubedine bene barbatū et longos capit
los Scdm vero animā vt quidā scribūt faciet ypocritā

et malum Iustum in exteriori pte apparentem . et facit
hoies multum scientes fm aliquos . Sz inueni aliquos
dicentes q̄ natus sub illo planeta est regularis religio
sus p̄funde deuotōis sapiēs . diues . diligens bonos et
deprimens malos .

Hic exequitur de quarto planeta q̄ dī sol. vñ sol de sui
natura est planeta calid⁹ . et iō influit nato sub eo calor
rem ⁊ est siccus sz tpate. Vñ dī. si sol est sicc⁹ sicut mars
quare nō influunt eundē effectū Dicendū q̄ ppter calid
ditatem ⁊ siccitatē sol virtualit̄ est humid⁹ ⁊ non siccus
nisi tpate Itm sol fm antiquos dicebat p̄ deoz . qz sol
est principium vite influens esse omni rei . ita q̄ sol per
eius accessum et emisperiū nēm influit fertilitatem ⁊ ge
neratiōz . Et post eius recessum videm⁹ arefcere et terrā
fieri aridā et in quolibz siḡ manet . xl. dies ⁊ cursum suū
pficit in vno anno . Et fm Astro . tm̄ distat a terra q̄
ad illā partē vbi propinquior est terre hō veniret in qua
dringentis et triginta annis ⁊ in .xxv. septimanis et in
ij. diebus ita q̄ dies eius eēt decem miliaria. Itm nota
natus sub sole est ypocrita Et dī ab ypos qd̄ est sub et
crisis aux quasi hñs maluz sub auro . i . sub bona appen
ta. vñ p̄ . Omnis ypocrita facietenus ē heremitta. Itēz
calefacit tpate ⁊ iō facit natum sub eo magne sapiētie qz
calor saltem moderat⁹ est instrumētū opandi virtutes
anime qz calor facit spūs agiles et p̄mtos Itm dicunt
quidam natus sub sole libenter vult mitti in exiliū quia
amabilis est et iocund⁹ . iō deus prouidet sibi de omni
bono Itm sol fm ptholomeum in centilogio suo dicit
esse octies maior quam tota terra.

Venus est stella beniuola et facit natū pulchrum
et maxime oculis et supercilij carnosuz ⁊ medie
stature Scdm animaz vero blandū et eloquētez. musica

lia diligēte voluptatez gaudiū et coream desiderantem.
¶ Prosequit de quinto planeta qui dicitur ven⁹. Un⁹ venus
habz plura noia. p̄rio dicitur venus a venerando qz antiquis
venerabāt eaz causa amoris. Etia dicitur lucifer quia de ma
ne lucem indicat qm̄ p̄cedit solem sequendo de vespere dicitur
vesper⁹ qz vesperum de nocte inducit solem sequendo et
h3 colorez candentē et fulgentez inter sp̄dera. Et p̄plet cur
sum suū in tricenis triginta octo diebus. Et venus ē in
magnitudine sicut est vna ps de viginti octo terre. Et fm̄
astro. tm̄ distat a terra qz ad illaz ptem vbi p̄pinquior est
terre hō ventret in quinquaginta et quindecim annis. et
i. saptimānis et in vno die. supposito qz dieta homis est
decem miliaria. No. ven⁹ est calid⁹ ⁊ humid⁹ virtualit. Et
facit natū luxuriosū et pulchrū qz gr̄a caloris facit natuz
appetē ⁊ gr̄a hūiditac facit ipm̄ posse i ope. Et facit natū
diligere musicalia qz musica est utilis p̄ cātantib⁹ ⁊ ip̄is
amatorib⁹. Itm̄ nota supposito qz venus et saturnus ve
nirēt fm̄ oppositū tunc nat⁹ illo tpe non esset omnino ma
lus nec omnino bon⁹ sed medio mō se h̄et qz bonitas ve
neris retardat maliciaz saturni quantuz p̄t et sic facit ibi
medium.

Mercurius quem astronimi. solem assequi asserūt
et ex radijs p̄n abi. facit natum cum corpe gracill
satis parue persone et barbe pulchre. Et raro fm̄ animaz

erit sapiens et subtilis pñiam diligens. Et studiuz boni
moris. et perfecti fmonis et ille multos acquirit amicos.
et tñ non multum fortunatus in eo bona consilia vigent
verax et nullius pfidie exps modulationibus. et non cō
sci. i. foci? in malo.

¶ Hic exequitur de sexto planeta qui dñ mercurius Nō
mercurius sp graditur cuz sole et nunq̃ ab eo distat am
plius q̃ .xxx. gradib? Colores hz radientē raro ppter vi
cinitatē solis videt. Sed tñ in meridie mediante speculo
videt. Et dñ mercurius quasi mercatorū fīlos. id ē dñs
quia mercatores indigent eloquentia vñ mercurius dicit
deus eloquentie. Et pplet cursum suum in tricentis. xxx.
octo diebus ita q̃ modicū min? q̃ p annum. Et quanti
tas mercurij est sicut vna pars de viginti duobus mille
partibus terre. ideo ē stella parua. Et littera dicit q̃ mer
curius cōtrahit a radijs solis Ratio quia continue mo
uetur sub sole. Et ppter radios solis videri non potest qz
lumen magis obfuscet minus. Item natus ille diligit
pñiam qui facit natum subtilem scōm anīmam ideo dili
git subtilia.

¶ Una cuz sit velocioris mot?. facit natū vagabū
dum. verus sermone. nullius fulcij. et facit iocunduz. et
mediocris stature et hz oculos inequales .i. vñū maiorem
reliquo.

¶ Exequitur de vna planeta qui dñ luna. Nō septimo r
ultimo q̃ luna est velocissimi motus. ideo natus eius est
vagus et non potest durari in alio officio vl' fūcio Et q̃

luna est velocissimi motus patz qz quanto planeta est inferior tanto citius mouet. vñ luna complet cursum suum in .xxvij. dieb⁹ et .viij. horis Et fm astro. tñ distat a terra q^d ad illā partem vbi p^{ro}pinquior ē terre scz ad cōcauuz orbis lune homo veniret in .xj. annis .x. lviij. septimanis et in .iij. diebus supposito q^d eius dieta esset .x. miliaria Nō luna hz lumē a sole. et qñ currit cuz sole tunc habet vigorem et vim et in nonilunio et in quolibet mense anni pplet cursum suum p .xij. signa Et in luna videm⁹ maculam et cā butus est p^{er} ornamentato .ij. celli qz luna ē corp⁹ rotundū et rarum in medio densū ex nubib⁹. Et ideo in medio ppter raritatem nō p^{ot} reuerberare lumen solis. et sic penetrat spm in medio ⁊ p hoc ptz obscuritas.

Et sciendum q^d omnes stelle et alie partes corplis supcelestis illa officia diuinitus ipsa exequuntur. et semper sic agunt et sic nunq^{am} impediuntur quantuz est ex parte earum. Et ideo si phas est dicere scdm ea que dicta sūt omnia inferiora a superiorib⁹ reguntur. Et ideo illa que diuino sacrificio et bestiali p^{ro}molatione et alia que in mundo fiunt non possunt remoueri ab actione corporuz super celestium dantium vitam et mortem.

Hic autor ponit vnum notabile. qz prius dictum ē q^d natus sub diuersis planetis diuersimode regit et producit. Diceret aliquis quō vel quare sunt stelle sic ordinate Respondet q^d p naturā diuinā talis ordinatio facta est deus em sic ordinauit domuz planetaz. Et illud patz .xij.

metba. Et autor vult qd p seium et sacrificium bestia-
rum non pt remoueri cursus planetarū. Illud probatur
qz motus celi est sp vniformis et regularis. vij. pbicoruz
et sp inuariabilis sicut g de^o instituit ab eterno vl ineter-
num pmanebit. Sz ptra sapiēs dñabit astris scdm theo-
logos hoc nō eēt nisi cursus planetarū et effectus impedi-
ri possent. Rñdetur qd sapiēs sic dominabit astris qñ vi-
deret al'que effectū saturni de necessitate vt frigiditatem
tūc pt se cauere a nocumēto. Sz non pt impediri eorum
effectum simpliciter qm ita sp agunt. Et autor loquitur na-
turalit cū dicit qd p sacrificia nō pt remoueri effectus pla-
netarū qz theolog^o tenet ibi oppositā ptem qz omia sūt in
potentia dei et de^o agit libere et sepe exaudit preces cristi-
fidelium.

Ex istis verbis sic forte aliquis crederet me sic capere i du-
plici peccato. primo quidē qz statim visa superficie verbo-
rum cōcluderet ex eis vbaliter omia de necessitate venire.
Scdo qd me occultozem christiane fidei vellet dicere. Et

necessarium de istis narratum sit planetis.

¶ Hic respondet cuidā questionī qz aliquis posset ptradi-
cere autori. Ex dictis nāq ptz qd omia ex necessitate veni-
unt qz eueniunt iuxta cursum planetarū et ille non potest
impediri fm autorem. Vñ omnia bñ eueniunt ex neces-
sitate pditionata. sz non absolute. hoc sic declarat qz quili-
bet effectus de necessitate euenit stantibus suis causis ne-
cessariis et infallibilib^o. vt dicit aristo. ij. poste. sz quia ma-
teria qñqz ē indisposita iō eorū effectus impediunt p acci-
dens. Et sic supposito qd uirtus planetarū in tali sig indu-
cat mortem tñ adhuc homo per remedia pt conseruari.

et sic materia non est disposita seu apta ad talem effectuz
Ex illo ptz error illozū qui dicunt omia euenire de necessi
tate constellationis.

Quā aut ea que dicta sunt lucidiori lumine cognos
cant. et quō aliqui plures fetus fiunt in matrice et
plures pueri nascunt sicut duo gemelli. oportunū est mo
dicū tñsgrēdi ab hoīs generatiōe et videndū ē de genera
tione animalū impfectoz q nō ex semine s; putrefactione
generant. Juxta qd notandū q illa animalia impfectā
sicut musce et similia nō sp eodē mō generant sicut perfe
cta animalia. qz p decisiōē seminis non generant sed ex
putrefactis. videlicet quarto methaphisice.

Capitulum tertius in quo auctor agit de formatiōe fe
tus in vtero Et pmo facit digressiōē a pposito Secūdo
regredit ad ppositū ibi respondeam⁹ et dicam⁹ Nota q
musce et aranee sunt aīalia impfecta. et non sunt de pfe
ctiōe vniuersi s; tñ non omnio frustra. iō qz natura ipsa
ordinauit vt malos humores absorbeant et vt eo melius
homīnes a malis humoribus preseruentur.

Utrum aut animalia eadē ex semine vel sine semine ge
nerant Dubitatio ē apud plures : opinio em Aulicē. ca.
et libro de diluuijs ē. qz eadem animalia ex semine et sine
semine generant Et hoc declarat qz diluuiuz fieri potest

adhuc vlt et in tali diluuiio corrūpentur omnes viuentes
corruptis aut omnib⁹ viuentib⁹ fierent influentie in cada
uera mortuorū que putrefacta sunt. et tunc ex virtute cell
generabunt eadē que pri⁹ fuerūt. ita q^d vnum generatur
ex putrefactis. et aliud per decisiōz seminis generabit sibi
sile in specie. et declarat possibilitatē hui⁹ ad sensū dicēs
Capiāt capilli mulieris menstruose ⁊ ponant sub terra
pingui vbi iacuit sim⁹ tpe pernali cunc in vere siue estate
valescēte caloze solis generat serpens longus ⁊ fort⁹ Ille
vltra generabit sibi similē in specie p^{er} decisiōz seminis **E**t
illud idē declarat in mure q² tpe suo quidaz mus erit fa
ctus ex putrefactione et ille vltra sibi generabit silem in
specie ex semine. plures rationes possunt adduci. **S**z suf
ficit quod dictum est quia longum esset omnia incidēda
ad illam materiam enarrare.

Nic mouet dubium et hoc sic q^d ponit opintonē auctē
et rōs e⁹. scdo re pbat illā ibi breuiter ad illā rē. **N**ō auct⁹
posuit datorē formarū viz p^{er} p^{ri}mēta. xij. metha. et. iij. **E**t
iō ipse vltra posuit q^d vtus diuina mediāte motu plane
tarum possit infundere formas et dare esse. et tunc vltra
o iij

et putrefactione rebus generatis illa vltra generantur si
bi silia sicut etiam posuit si virtus solis in terra producit
planetā q̄ ille vltra mediante fructu et semine possz pro
ducē alium planetā Nō q̄ crines mulierū mēstruosarū
sūt mltū humidī et grossī et venenosi. et ideo si isti ponan
tur sub pigul terra in peme tunc generabunt humosita
tes et venositates p virtutē solis et pnt verti in serpentes
et sic dī q̄ basiliscus fiat artificialit in fimo ex ouo. vnde
fimus est terra pinguis arphinata humiditate repleta Et
iō facit aliqd fructificare vnde in terra arida et sicca illud
nō hz veritatez Itē in peme cū finus ab intra ē humid⁹
et calidus sufficientē. qz frigus circūstans non pmittit ca
lorem innatuz exalare et recedere Nō mus qui generat
ex putredine terre est grossior alio mure generato p deci
sionez seminis Et ille hz caudā maiore et ē mltū veneno
sus qz materia fuit putrida valde ex qua est pducit⁹ Itē
auicē. posuit quendā vitulū cecidisse de celo quem dixit
generatū fuisse in aere ex putrefactione.

Breuit̄ ad illam opintionez dicendū est q̄ nō est vera
et ratio qz fm phm. viij. phi. sicut aliquis hz p̄tiam ma
teriam sic p̄tiaz hz agens qz tali materie est talis forma
qz alius est actus materie et alius ē actus forme vt dicit
viij. metha. Et tñ illa aīalia hnt diuersas formas et ma
terias et p pns diuersa agētia et generantia habebūt In
tentio em̄ phi. viij. phi. q̄ eadē animalia saltē fm speciem
pnt fieri ex semine et sñ semine. sicut sanitas qñqz fit ab

arte quāq; a natura in hoc differt ab auicenna. qui ait. qd nūn
q animalia perfecta sine semine fiant. Im autem p hūc
nō ē verum. differt etia; ab eo q; Im doctrinā pbi. j. me
theo. Diluuium vlt ē impossibile apd naturā fieri. taz
p ignem q; p aquā; bul⁹ rōm dicit albert⁹ q; diluuiū
fit ex pstellatione humectāte. ideo si stellatio humectans
respicit vnā partē terre tūc alia opposita terre respicit
aliā ptem sc; cōstellatio desiccans Et quantū vnā hu
mectat in vna parte. tunc alia desiccāt in alia parte. ideo
impossibile est quod dicit auicenna.

¶ Hic autē improbat auicennā vel opīnionē auicē. Et nō
rōm pmentatoris pbandō q; generatū ex semine et sine
semine drūt specie sic q; agens est diuersū et recipiens di
uersum et tunc receptū erit diuersū. sc; a ppagatis et a pu
tredine generatis sic est. q; materia ē alia sc; semen et pu
tredo Item agentia sunt duplicia sicut virtus solis et stel
larum cu; calore. incorporato in putrefactis ab vna parte
Et agentia aquib⁹ semina descindunt ab alia pte scilicet
in ppagatis sic illi duo mures drūt specie. Et si serpens
fit et generat a crinib⁹ et vltra alius generat per decisiō
seminis illi differunt specie. Nota impossibile est fieri di
luuiū vlt q; planete nō possunt sic pcurrere Sed bene
fit diluuiū pūulare vt si omnes planete pcurrerēt in hoc
frigido signo pisciū q; illud signū est sūme frigidū ideo
contingere posset Diluuiū tū generaretur in vna regione

quod illud signum respicit et sic non potest fieri nisi miraculo
lofe. Legitur enim quod factum fuit diluuium vniuersale propter ma-
licitiam hominum de illo hic nihil ad propositum cum naturaliter loqua-
mur. Ex dictis non per experientiam videmus nos quod tempore pema-
li in una regione pluvius generatur de aqua. et in alia regione
opposita ubi est estas pluvius generatur de aere et igne secundum cursum
planetarum.

Respondemus et dicamus quod quedam sine semine generantur
et causam huius generationis reddit philosophus. iiij. methaphysice. di. ca-
pitulum. disgregans corpus mixtum facit per hoc quod subtile extrahit
et relinquit grossum. et non est absolute calor. Sed est virtus
operationis et celestis. Et philosophus intentio est quod materia ex qua
aliquid sine semine nascitur est aliquid humiditas subtile in qua quidem
dem calor naturalis sepe agit ex parte celi qui dum propor-
tionatus est materie in quod quidem materiam forma talis
animalis debet introduci hanc humiditatem calor celestis iam
dicitur segregat a qualibet parte grossi terrestris. et secundum intentionem
philosophi. viij. methaphysice. hec generatio est uniuoca saltem virtualiter
non autem formaliter. per hoc soluit dubitatio quod quidam faciunt
dicentes omne quod generatur uniuoce ex sibi sibi generatur
in specie. verum est virtualiter. Circa hoc notandum quod ex ea

dem materia • plura animalia imperfecta nascuntur ut ex
stercore equi nascuntur musce vespes et plura similia diuersa

se speciei et diuersi coloris et figure generantur

Hic soluit dubitationem et respondet secundum intentionem suam. Notandum secundum Albertum talis est modus generationis animalium ex putredine quod calor solis quando prehenditur usque ad materiam putridam tunc extrahit humidum subtile ab illa materia et generatur quedam pellicula exterius ita quod calor interior non permittit exire et tunc virtute solis ille calor qui est in materia putrida petit exitum et impeditur • et ex tali motu sursum et deorsum generatur quidam spiritus pulsans. mediante quo spiritu vita producit in tali materia Et si queritur utrum ille spiritus pulsans sit substantia vel accidens. Dicendum est quod est substantia quia mediante virtute formativa ille spiritus agit et quia agens non nisi mediante substantiam producit ideo necesse est illum spiritum esse substantiam. Et ille spiritus est corpus subtile generatur ex subtiliori parte materie putredinis Sed dubitatur utrum ille spiritus sit animatus vel inanimatus sed virtualiter quod educit animam vivere effectiue de illa materia putredinali Et ideo dicit Avicenna in .xij. methaphisice in illa digressionem ubi improbat auerrois platonem et aristoteli. quod ex putredine generantur rane Sed autor dicit calor solis attrahit humidum a putredine • probo per experientiam accipio unum murem putredinalem et ponam in locum ubi sunt radij solares in vigore inuenio quod calor solis facit exalare totam materiam muris ita quod ibi nihil remanet nisi pellis. Nota generatio Septimo Methaphisice diuiditur quia quedam vniuoca quedam equiuoca

Equiuoca est quando formaliter

generans. et genitum differunt specie vt si generatur mus
de terra &c. Vniuoca est qñ generans et genitum pueni-
unt in specie vt hō generat hominez vñ equus equum Et
ex illo soluit dictum phi. vii. metha. qñ dicit omne qd sit
a sibi suo. in specie sit. verū est de generatiōe vniuoca s; nō
equiuoca Nō animalia generata ex putredine non habēt
sp eūdez colozem speciē vñ figuram Rō. quia ista anima-
lia drñt specie mō quecūq; drñt specie etiā dicunt differ-
re figura et in coloze natura qz ista psequuntur formam

Causa aut diuersitatis illoz animalium est diuisio seminis i
matrice. et illd ē verum. pñcipaliter in animalibus pfe-
ctis Et est notandū qd in mēice mulieris plures sunt cel-
lule. qñ tunc semen decisum a pze sic colligitur. qd in vna
quaq; cellula matricis semen sic recipitur tunc est modus
generationis plurium fetuū et ille modus generationis
respectu animalium imperfectozum accipit simile ita qd
inest aliquid loco matricis et aliquid loco semis Et ideo
talis humiditas diuiditur p loca eductionis fetus in pu-
trefactis. Et ideo multiplicātur talia animalia Et causa
similitudinis talium animalium est similitudo humidi
educti de corpore in partes homogenas Et diuersitas spe-
cies talium animalium sumitur per oppositum scilicet per
humidum eductum in partes eutrogenas

Hic autor infert causam quare aliquando plures pueri nascuntur. vñ plures sunt cause plurium fetuū partu lariū. Prima est diuisio seminis in cellulas et non est sufficiens qz exptum est per obstetrices qd semel vna dñā peperit massam carneam ptinentē septuaginta figuras hominū. mō certuz est qd non tot sunt cellule mēicis. Secda causa est habundantia seminis et tunc diuidit et spargit et fiūt plures fetus. Tertia causa est quia qñ mulieres in coitu nimis mouent se et tunc circumdispargit semen et fiunt plures fetus.

Quod autem quedam animalia generata sunt longa et stricta et quedaz breuia. hoc ē ex diuersitate pplexionis. quia ex colerico calido et sicco generat corp⁹ longū strictum et gracile eo qd calor in eo multum extenditur. Ex flegmatico frigido et humido generaturail breue et latum quia humor aqueus est mltū dilatabilis et frigiditas nō mltū extendit ipm. Sz ex sanguineo calido et humido generatur animal mediū inter longū et breue ppter caliduz et humidum tpatuz. Sed ex melancolico generat ail strictuz et breue qz frigiditas nō pmittit ipsum extendi et siccitas non pmittit ipm dilatari. Ex colerico autē accidentali et adusto generat animal longum et valde gracileqz feruor caloris eius multum extenditur et siccitas mediata atte-

nuatur. Et est notandum qd colericus est crocei coloris vt
frequentius. Et sanguineus rubei coloris. Et flegmaticus
albi coloris. Et quorum natura p̄mixta fuerit horum ⁊ qua-
litas et color necessarius permixtus erit Sic ergo in hoc
capitulo habemus modum g̃ratōis animalium imperfectorum
et quomodo plures fetus sūt fiunt. tā in p̄fectis q̄ in imperfectis
et quare aliquod animal est longum et aliquod breue.

Hic autor ostendit causas quare quedam animalia genera-
ta sunt longa et breuia et satis patet in textu Nō nullus
homo ē qui sit purus colericus vel flegmaticus et sic de alijs
Sed oēs mixti S; vnus bene plus h; de sanguine q̄ al-
ter qz nullū est animal in quo elementa equaliter domi-
nant vt pbat Auer. i. celi quia si hoc esset verū vbiq̃
poneretur p̄miseretur q̄ est impossibile.

Nunc autem ad superius dicta de generatione et forma-
tione embriōis in vtero materno Sermonē nēm cōuer-
tamus et de modo exitus dicam. Et primo videndum
est quomodo iste tres potentie aīe. s. vegetatiua sensitua et in-
tellectua veniunt ad materiam fetus siue quo ordine Iux-
ta qd notandū qd illud est alterius negocii q̄ presens ma-
teria requirit qz respicit scientiā libri de animalibus tñ ali-
quantulum de ipso breuiter tangamus aliquid.

Hoc est capitulum quartum et est de creatione fetus
Et primo p̄mittit quedā necessaria. Un̄ dicit l̄ra quo or
dine. qz inter istas potencias est ordo p̄fectōis et p̄muni
tatis. Et ideo dī. p̄menta. j. Metha. in de errorib⁹ qz pri
mo respiciunt et accipiuntur forme vniuersales et postea
minus vniuersales vsq; ad determinabiles ergo semper
est ordo 2c.

Sperma vero collectum in matrice mulieris augmenta
tur statim qñ infusum est ei et qñ matrix est bene clausa.

Sed alimētuz a potentia vegetatiua qz spermate deciso
a patre vl̄ a generante dimissa est ista potentia vegetalis.

Et hoc p̄t3 scdo de ania qz potentie vegetatiue sunt duo
opera scilicet generare et alimento vti quia planta generat
plantā animal vero aīl. Unde videt̄ qz ab illa ania fluat
virtus generatiua. postea vero tpe subsequenti scdm exi
gentiam nature superadditur materie anima sensibilis ⁊
postea anima illius speciei vel illius. Et ille virtutes scili
cet vegetatiua et sensitua distinguuntur per operatiōes
qui vltra differunt per obiecta et non differunt ille due
potentie scilicet vegetatiua et sensitua ita qz sint due po

otentie distincte. est enim vna

et eadem essentia quous non eodem modo. Et hoc dicit
philosophus xvi. de animalibus. embrio primo uiuit vita plante.
scdo vita animalis. tertio vita huius speciei vel huius.
Etiam addit in homine uirtus intellectiua que non ge-
nerat a materia sed a celo et est de foris infusa. vñ est fi-
nis et pfectio omnium formarum existentium inferius. Id
p̄sueuit apud medicos dici quod p̄ma vita ē latens et occul-
ta. media apparens et manifesta. Ultima uero excellens
et glōsa. a prima est sensus naturalis. a scda sensus ani-
malis a quo sensus visus auditus &c. a tertia uero est sensus
spiritualis a quo interpretatio discretio perscrutatio
Et sic de alijs.

¶ Hic autor ostendit intentum suum ostendēdo quod iste
tres potentie ueniūt ad materiam. Nō spūs et semē vi-
ri est quāto vitalis quia uiuit vita hoīs. Et quā istud recipit
in mētre uiuā et calidā tunc opat in semine mulieris. Et
uirtus generatiua p̄mo generat pelliculā fecundā cui
semen inuoluit et sic continue se mouet ad semen mul-
ieris. et penetrat in materiam longam latā et profundā.
Et incipit ibi uirtus formatiua generare spūs pulsantes
et pulsatiles et in eo quod generat illos spiritus pulsantes
facit materiam uiuā et format uenas et neruos in quib⁹
currūt illi spūs vñ spūs et uane pulsatiles vel saltē pro-
portionabiles eius inueniuntur in arborib⁹ et in plantis

et nunc materia sic fluente vita spirituum qui vegetant
illam materiaz tunc anima sensitiva recipitur in illa materia
Et tunc in homine materia stante sub anima cogitativa q̄
est ultima forma materialis p̄ virtutē dei et celi. intelle-
ctus infundit et introducit. vñ loquēdo tā phice q̄ theo-
logice intellectus non educit de potentia materie qz intel-
lectus nō est corpus nec virtus in corpe p̄ cōmentatorem
ij. de anima p̄mēto. v. et. liij. Sed theologice loquendo
tunc anima est forma substantialis corporis humani dās
sibi esse substantiale Sz auerrois ponit q̄ intellect⁹ copu-
lant nobis solū a generatiōe et p̄ copulatiōz fantasmaticā
sicut nauta naui p̄ nauigatiōz. et ponit q̄ sit vna in ho-
minibus omib⁹. Et ille articul⁹ est ab ecclesia p̄demnat⁹
q̄ em̄ hoc credūt saluari non possunt. Et p̄ hoc tenēt po-
tentissime aristotile esse p̄demmatuz qz in illa opinione vi-
detur mortu⁹ fuisse ita q̄ adminus dubitauit sic q̄ non
firme credidit quēlibet hoīem hēe distinctū intellectum a
deo creatum sicut videt in. iij. r̄ ij. de anima Nō illa for-
ma dē educi de materia q̄ extendit extensione materie ita
q̄ tota est in toto r̄ p̄ in parte extensiuē vt aīa sensitiva
in corpore pedali pedalis et in semipedali et semipedalis
licz sit tota in toto virtualit̄. Nō autor videt ponit illud
q̄ potentia vegetatiua sit pro aliquo tpe in materia pro
quo nō est sensitiva illud est verum manifeste. ita q̄ p̄i⁹
manifestantur opa huius potentie qz p̄ius apparet fetuz
nutriri et augmētari anteq̄ sentiat et maneat.

Tempus vero egressus ab utero materno vt frequenti-
us est in. ix. mense quibusdaz tñ in. viij. quibusdaz in. x.
et quibusdā in. xi. et nō vltra quedā vero mulieres solēt

parere in scdo mense et abortiue .s. naturam bonis non
pducunt sed aliq̃ materiaz. carneam ṽl lacteam Illud
aut accidit eis ppter plura vt. ptz quia materia menstru
rū corrupta est ṽl p nimium motum p quez rumpit matris
vel ppter alia mala et ideo meretrices et docte mulieres
vel helena in hac arte qñ sciunt se impregnatas mo
uent se de loco ad locuz de villa ad villam. et ducūt corē
as et multa alia mala. et vt frequentius mltū cocunt. ⁊ lu
ctantur cū viris q̃ p motum liberent a conceptiōe. et cu
piunt coitum vt p delectationē obliuiscant dolozem qui
generat ex destructione fetus.

Hic autoz exequitur intentum suum de egressu fetus.
Nō om̃is fetus qui egredit in nono mense vt sepius vi
uit ille fetus est bene maturus et satis fortis qz non⁹ mē
sis corrūdet ioui Iupiter at est beniuolus planeta scilicet
calidus et humid⁹ ideo ē ministrator et nūcius vite. vita
aut p̃sistit in calido et humido Item au. dicit qñq̃ in vn
decimo mense fit egressus et illd nō ē verum. s; mulieres
decipiunt in pputatōe qz qñq̃ cōcipiunt vnaz massam se
minis et post aliā quindenā impregnātur et tunc putant
se pcepisse prius. vñ illa massa prius concepta elicitur et
emittit tpe vere pceptionis Nō qñ puer primo egreditur
tūc ponit digitū ad os ex sue nature exigentia Rō quia
puer exit de m̃rice tanq̃ de balneo calido et tunc veniens
ad aerem sentit frigus. ideo ponit digituz ad os calidum

Item quando nascitur tunc sonat quia patit̃ ab aere frigido Et si facit clamorem in ventre signum est q̃ non exit viuis q̃ altunde non faceret clamorem nisi a quadā leſione.

Est aut̃ notandū q̃ iuuenes mulieres ex timore et ex ictu tonitruū sepe disponunt̃ in cruris q̃ fetus vita habēs moritur. et si vitam non habuerit possibile esset q̃ semen motu naturali a forma hoīs destitueret Causa autē huius p̃mo accidit ex parte timoris a quo totuz corp⁹ immutatur et disponit̃ ad egritudinem et p̃ eius aduentuz fetus leditur et extinguitur. Secdo ex parte fulminis qđ penetrat vsq; ad interiora et eam destruit et p̃bustionem facit et tñ nullum signuz adustionis extra apparet p̃pter vaporis illius subtilitatez Et ē etiam vapor ille fortissimus qui etiam qñq; interficit hoīem eo q̃ penetrat ad mēbra vitalia interiora et p̃pter subtilitatem nō apparet adustio eo q̃ magis ledit ictu q̃ calore Et tūc vt frequentius p̃m dispositionem naturalem interiorē vbi fetus inuenitur dispositus et tunc consumit totum humidum radicale es

c ij

complexionale fetus et tunc fetus extinguitur Et est sciendum qd illa non sunt ficta qz sicut recitat albertus .de operatione et effectus fulminis qd in ictu tonitruu qñq; vide tur pburu caltius pede illeso et ecōuerso .et qñq; pñs iuxta loca libidinis mēbris illesis .et qd ictus fulminis ptingit ad interiora p hunc modū quē dixi .fides hui⁹ est qz venenosus serpens pcussus a fulmine p paucos dies vñm culat ⁊ putrescit ⁊ ē serpens a quo tollit venenū p hmoi impressionē Itm signū fidel est .doleū pcussum cuius vñm stetit p aliqd tps non exeundo .de hīs at supfluu⁹ est hic determinare

Hic autor ponit quedā notabilia .Et nota qd tonitrus qñq; ex calore solis fit scz qñ exalatiōes calide recipiunt inter nubes et ibi p frigus nubiū exagitant tunc scindunt nubem ⁊ ex tali forti motu fit incensio illaz exalationum et p pñs coruscatio iō illi peccant qui dicunt qd fiāt in tercia regione aeris quia fit infra nubes .et duo sunt motus tonitruu scz ictus et fulmen .modo ictus ille qñq; scindit arbores ⁊ ille ē sonus et ille non scindit sed ict⁹ . S; fulmen nō qz ē valde subtile qz generat ex alatione subtili et calido et illud fulmē sepe pburit calceū pede illeso Rō qz qñq; fulmen ita cito recedit qd pedē nō tangit et qñq; pburit pedē calceo manēte illeso Rōqz calceus ē substantia porosa sicut omnis pellis iō fulmen tñsit per omnes

calcei et in uenit pedem resistentem ideo illum comburit.

Sed de hijs que dicta sunt intendo quedam dubia mouere quorum solutiones et determinationes vobis committo. Primum est utrum possibile sit in illo tempore quando vir est in costu si effectus fulminis per omnem motum fuerit semen receptum hora electionis possit recipere aliquid nouum impressionem per quam disponatur ad aliquid aliud quam sua natura particularis intendat.

Hic autem mouet quedam dubia et primum dubium soluitur sicut dicitur quod fulmen in hora electionis seminis potest impedire semine a forma quam agens particularis intendit quia possibile est quod fulmen faciat materiam venenosam et sic facit ipsam ineptam ad generationem hominis. ita quod ex illa materia generantur bufones et alij vermes et sic patet solutio primi dubij.

Secundum dubium utrum in hora electionis a planetis posset perhiberi ab ipso fulmine et tetigisse materiam seminis ex parte patris et matris.

Hic mouet tertium dubium et potest sic solui quod virtutes planetarum possunt impediri a fulmine ideo quia planete quidam influunt vitam et esse tale hoc fulmen destruit. Alterius dubitat quare hoc potius fit in principio electionis seminis quam tempore consequenti. Dicendum quod tempore electionis tunc semen est adhuc tenue et cito potest impediri secundo dubitatur quia dictum est quod supiora non possunt impediri quia spiritus agunt naturaliter. Dicitur quod bene possunt impediri in illis que sequuntur opera prima illorum.

Tertium dubium utrum per ictum fulminis tangente materiam
e iij

utraq[ue] posset influere semini virtutem per q[uam] procedit ad
formam masculi ita t[ame]n q[uam] materia prius disposita fuerit
ad femelle formaz v[el] dispositionē et econuerso.
Mouet tertiū dubiū Et soluit sic si materia esset disposi-
ta ad formaz femelle tunc per actū fulminis in masculis
disponi poss[et] et econuerso et ideo p[er]tingere h[oc] poss[et] et ille so-
lutiōes sunt probabiles Et vult auctor dicendo q[uod] illa du-
bia sunt multū occulta. s[ed] in littera non soluit ea

Nunc aut[em] videam[us] et dicam[us] de fetu in quo mense habe-
at egressum In octauo em̄ mense raro viu[it]. r[ati]o q[uod] om̄is
fetus naturalit[er] tendit ad abortū in: viij. mense. et incipit
laborare ad egressū et s[ed] cū in: viij. mense laborauit tunc
debilitat[ur] ē g[er] Si in octauo mense exeat nō diu viu[it] Si
vero in nono mense exeat ē sanus q[uod] requieuit per octauū
mensē a laboribus habitis in septimo mense.

Hic au[tem] exequit[ur] de exitu fetus in speciali Nota fetus in
octauo mense male se habet hoc probatur extra textum
ratione. q[uod] saturn[us] tunc dominat[ur] et ille cōtrarius est vite
animalis quia est frigidus et siccus. Alia ratio patet in
textu Tamen si fetus esset valde fortis et haberet amplū
foramen per quod exiret posset euadere et sanus exire.
S[ed] hoc raro contingit. S[ed] q[uod] in nono mense sanus exi-
at patet quia nonus mensis correspondet ioui qui est ca-
lidus et humidus et est principium vite.

*Et sic finis
in octavo mense*

In Nono

Ubi est sciendum q̄ in quibusdā mulieribus est maior
dolor q̄ in aliquibus quia in quibusdam accidit q̄ fetus
quandoq̄ p̄tendit manuz qñq̄ pedem q̄ omnia sunt no-
cua. et tunc obstitricēs fetū diligenter retrudūt et ex illo
generatur magnū dolor ita q̄ plures mulieres nisi fue-
rint valde fortes debilitant̄ vsq̄ ad mortem accidit quā-
doq̄ etia3 in partu mulieris q̄ cōrūp̄itur vulua mulie-
ris vsq̄ ad anuz ita q̄ ista duo foramina fiunt vnum. et
tūc obstitricēs discrete vtuntur quodā vngento vngētes
vulua3. qz retrudūt matrice3 et sic matrix sepe leditur et
vulnerat̄. Ideo bene videri necessarium est in partu mulie-
rum vt habeant̄ discrete mulieres in hoc ope hac ex parte
hoc aut̄ didici a quibnsdā mulieribus q̄ qñ fetus p̄ten-
dit caput in exitu tunc bene valet negocium qz tunc alia
membra facilliter sequuntur et sic fit partus leuis.

Hic autor ponit vnum notabile et est satis notum ex
textu. Sed ē notandū q̄ qñ fer⁹ p̄ponit pedē vl̄ manū nō
p̄t bñ exire qz tūc iac3 obliq̄ in vno latē et maxie stimulat̄
et tūc mulieres retrudūt et retrudēdo fit maximus dolor
e liij

Et quando vulua mulieris est arta et fetus est magnus
tunc oportet fieri ruptura vsq; ad anum. Et illud maxi-
me cōtingit in mulieribus pinguis quia pin guedo ea-
rum facit strictum et artum meatum.

Sed circa que dicta sunt dubitatio oīſ omnibus mira-
bilior scz vñ veniat puero iacēti in matrīce nutrimentuz
cum matrī sit vbiq; clausa. Juxta qd notandū qz quā-
do fetus est clausus in mēice. virtute naturali in tali cō-
plexione occulta. primo inter omnia nascitur quedam ve-
na q̄ pforat matrīcē. et a mēice pcedit vno tramite vsq;
ad mamillas. mō qñ fetus est in vtero tūc indurant ma-
mille mulieris qz tunc substantia menstrui fluit ad ma-
millas ppter clausuram matrīcis et ideo substantia men-
struosa fortiori decoctiōe decoquit et vsq; ad colorē lactis
dealbat et illd lac mulieris vocat. et sic illud pmo mō de-
coctum mittitur p talē venaz ad mēicem. et ex hoc fetus
nutritur tanq̄ de pprio et naturali nutrimento. Et hec
est vena que in exitu fetus ab obstetricibus abscinditur in

umbilico et ideo videtur in puero nouiter nato q̄ umbi-
licus eius sit ligatus cum aliquo filo ne aliquid exeat de
corpe eius p̄ hanc venam que abscissa est a mēice in vtero
mulieris et pendent in vtero materno cum pendicula ex
parte matricis annexa.

Chic autoz mouet vnum dubium vt ptz in textu Nota
fm Aristo. in v. metha. tūc ista vena et umbilicus debēt
esse adnascencia v̄l connascencia qz matricis mulieris ⁊ um-
bilicus pueri p̄iunguntur mediante illa vena ita q̄ cibus
transit a mamillis mulieris ad vmbilicum mediante illa
vena Nō vmbilicus directe ē in medio corpis in homine
bene formato vt mediāte ipso cibus equaliter influat om-
nibus mēbris ⁊ mamillis mulieris Et dicit vmbilic⁹ ab
vmbro onis. q̄ est media ps clipei et scos custos quasi cu-
stos vmbonis medij in corpe Dubiuz ē quare in mulie-
ribus mamille sunt sup̄ et in alijs animalibus infra Re-
spondet cā ē duplex Prima si mamille mulierum essent
infra impedirent t̄nsitum iō natura sagax sic ordinauit
Sed vacca capra et alia animalia habēt quatuor pedes
iō mamille non impediūt t̄nsitū. Scda causa qz in mulie-
ribus a corde dependet calor Et ille calor extendit se vsqz
ad mamillas iō h̄nt eas in pectore iuxta cor Sed in bru-
tis maxime dependet calor ab epate Et ideo influit calor
ad mamillas ideo sunt infra. et ideo sic etiā melius mul-
gent et lactant a fetu Dicēs quare viri non h̄nt mamil-
las ideo qz viri nō paciunt̄ menstrua et non nutriūt pue-
ros et ideo non est necessariū eos h̄re Sz h̄nt sūme puas
sicut mulieres h̄nt testiculos valde puos Vtruz melius
valerent pue mamille q̄ magne Dicendū est q̄ medio-

tres sunt melius valentes Unde magne non sunt vitales qz in ipsis est calor diffusus hinc inde et nō hnt multum de calore et ibi est mala digestio. Etia pue non valent qz ibi est modicu nutrimentū. Nō q fetus in vtero fm nutrimentu disponitur ⁊ ideo mulieres impregnate phibent vt caueant se a fortissimo potu sicut ē vinū forte qz nō pnt bene digerē illum potū. et potus fortis non competit fetus cū ad huc ipse sit multū tener et debilis.

Sicut dicit Aristotiles. ij. phisicoz q sicut peccatū est in natura sic etiā ē in arte et hmoi declaratio multum valet ad manifestatiōz intenti. vñ sciendū q monstra siue pcta in natura vocant illa indiuidua alicuius speciei que in aliqua pte corporis cursum cōmunem illius speciei excedunt sicut cōtingit videri in hominib⁹ habentib⁹ nisi vnū pedem vl tñ vnaz manuz et sic de alijs Istō autem miraculum accidit multis modis. aut em ex diminutione materie aut ex suphabundantia. Ex diminutione vero contingit plurib⁹ modis. Primo mō diminutio attribuit materie in se et tunc cuz mēbra pncipalia puero dnt formari natura sagax et ingeniosa facit vt cōplect⁹ p̄t. Et istis dispositis ad formatōz ceteroz membrorum studet et ibi ex materia q bz facit qd p̄t et format ptem diminutam

quando diminutio est in materia et ideo contingit error.

Et ideo cōtingit caput aliquādo esset maius q̄ natura re-

quirat illius indiuidui pticularis sic generati.

¶ Hic autem requiritur intentum suum de modo generandi
mōstra adducit similitudinem. Et vult q̄ natura assimila-
tur arti q̄ ars primo format et edificat bonum fundamē-
tum postea studet edificare super illud fundamentum.
sic tunc natura prius membra principalia et magis neces-
saria format. s. cor epar cerebrum et testiculos et postea
minus principalia sicut manus pedes et brachia. Et si de-
fectus est in materia tunc melius est esse magis principa-
lia q̄ minus principalia. Nō duplex est natura quedam
intendens. alia produciens. modo natura intendens non
errat q̄ q̄ melius est ip̄ intendit. Sed produciens quāq̄ er-
rat sed hoc est ex parte habundantis v̄ deficientis. ita q̄
mōstra fiant s̄m defect⁹ duplici. aut s̄m quantitatez di-
cretam sic q̄ quāq̄ vnus generat cum vno pede vel cum
quatuor digitis in vna manu. Aut s̄m quantitatem con-
tinuam sic generat aliquis cū minimo capite v̄ cū mini-
ma manu. Si per habūdātiam fuerit hoc etiam ē dupli-
citer. aut s̄m quantitatem discretam sic quāq̄ generat ho-
mines habentes duo capita vel sex digitos in vna manu
et sic de alijs. Aut s̄m quantitatez continuam sic genera-
tur aliq̄s cū maximo capite preter cursum p̄munez illius
spei. Nō mōstrū dē eo q̄ mōstrat se vidētibus q̄ oēs di-
ligim⁹ vidē monstra p̄pter amirari. vñ monstra sūt sic in-
tenta a natura p̄ accēs et nō per se vñ si natura nō posset
p̄ficere siue p̄ducē quāq̄ digitos in manu p̄duceret qua-
tuor v̄ tres s̄m extēgiā materie. Di-quare tūc fiūt mō-
stra ad hoc dicūt p̄hi q̄ fiūt ad exornatiōz et decorationē
vniuersi nam dicunt sicut diuersi colores in pariete existi-
tes decorant ipsum parietem. Sic etiam diuersa mōstra

ipsum vniuersum exornant mundum Itm mōstra etia;
maxie fiunt p influentias celestes quia quandoq; regnat
specialis cōstellatio Et ab illa diuerse figure influūt Un
expertum est q; generati sunt duo gemelli ramifici in dor
so habentes distincta capita vl membra et distinctas ma
nus et non pedes.

Iuxta qđ notandum q; fm intentionez phi omē mixtur
psurgit ex quatuor elementis et ideo qđ est nature ignee
cadit in suū sile. et qđ est de natura terre cadit in suum si
mle et sic de alijs Ex isto vnus crederet et opinaretur
me velle dicē q; elemēta formalit essent in mixtis hoc enī
est ptra intentionē phi. j. de gene. vbi vult q; solū virtuali
ter sint in mixtis mō ex istis possibile est aliqn semē habē
pportionez diminutā ex parte alicuius impedimēti spe
cialis vt si ex parte terre fuerit contingit diminutionem
fieri in ossibus eo q; ex ea radicaliter formantur.

Hic declarat dictū suū fm intentū phi. j. de gene. Nō
opinionē auctoris q; elemēta maneat in mixtis virtua
liter Ita q; ex elementis corruptis generat forma mixti
in qua reseruant q̄litates elementoz sicut videm⁹ in mellē
crato qđ ē mel ⁊ vinū vtualitē sz n̄ formalit illō pbat q;

elementa sunt straria illa autem in eodem fundari non
possunt ut est mens Aristo . in iiii . phis. et autoris sex
principiorū scz . gilberti porritani et aristo . in post predica
mentis et petri hispani et boeciū in libro de diuisionibus
Itē elementa sunt corpora distincta nō compatiētia se in
qualibz pte mixti iō virtutes eorū non manent

Est igitur notandū qd monstruositas nō solum
ex pte materle contingit sicut nunc dictū est Sz etiā ali
qn ex malitia matricis q si fuerit lubrica ⁊ vitiosa vl ma
litiosa totū semen non retinebit sz dispergit aliqn anteq̃
totum semen in massam colligit tūc vita occupat et ma
trix claudit et sic modicū seminis recipit a quo debet for
mari fetus Et illud hz spetiales modos sub se q plures
sunt sz de his narrare longū esset et iō hic obmittantur
et ad monstruositatē multū opatur inordinat⁹ coit⁹ . ex
eo qd aliqn masculus est in costu cum femella si tunc
masculus tpe coitus inordinate iacet cū femella mōstrū
facit in natura . Narrat em̃ de quodā qui lateralit̃ iacu
it tpe coitus et femella generauit puerum in vno latere
curuū et in pede claudum Et causa huius ex inordina
tione coitus processit

Hic oñdit alium modū monstruorū siue monstruosi
tatis vñ matrix qnq̃ est causa mōstruositatis ut si fue

est lubrica unde lubricum dicitur illud quod non potest retineri sicut anguilla vel aliquid aliud tale Item coitus inordinatus et vehemens maxime est cauendus propter fetum debite produciendum ne semen puerile recipiat in matrice Et nota quod pro tanto coitus stando est irregularis in natura quia rudes non curant quod semine ita debite recipi non potest sicut debet Ex illo patet quod multa sunt peccata que non solum peccant in lege sed etiam in natura quia natura debite intendit producere.

Aliquando vero peccatum naturale contingit ex superabundantia materie que diminutioni opponitur sic quod multe tortuositates et thymores apparent in membris Et huius est ratio quia si natura facit illud naturaliter potest scilicet aliquando duo capita aliquando duos pedes quorum unus est membrum maius alio. et aliquando facit gibbosum in pectore quandoque in dorso.

¶ Hic ostendit quomodo ex superabundantia materie fiunt monstra ubi uult per sententiam si semine nimium in superabundantia sit infusum et quia matrix est clausa et quia tunc eius tota materia transmutatur in materiam fetus et si tunc pars ex qua debet fieri fetus caput est nimis habundans tunc fiunt duo capita et tria et sic de alijs partibus alijs membris deputatis.

Sed omnibus mirabilior est effectus quem albertus recitat de uno cui nata fuerunt duo membra libidinis unus ex parte viri aliud ex parte mulieris ita quod potuit succubere id est subiacere et incumbere. id est active coire Et causa huius originaliter trahitur ex superabundantia materie quia materia

fuit principium sufficiens generandi vtrūq; membrorum
¶ Hic au. ponit mirabile euentum de hermofroditis Et
recitat albertus qd vidit vnū hermofrodita; qd vtrūq; mem-
brū habuit et potuit agere et pati nō qmmodo in se ipm
sed respectu alterius viri vel mulieris et hoc puenit ex eo
q materia fuit tanta q vtrūq; mēbrū fieri potuit Et mē-
brū virile sp est superius et femineū inferius Quare natu-
ra nō pducit duo mēbra virilia vl duo feica Rō ē quia
natura de ptingētib facit qd meli⁹ sz meli⁹ ē sic ordiari qz
alteruz sp supflueret si faceret duo virilia et duo feminea
qz quicquid vnū faceret hoc etiā alter pterea nota q se-
pe accidit. q generat gallina q hz membrū indispositum
ad coitum ita puum sicut gall⁹ et illud puenit ex defectu
materie Itē sic ptingit q generat femella si apparet
membrū mulieris tunc pellicula est supra posita q opor-
tet remoueri Nota si hermofrodita magis apparet in spe-
cie viri sic se tenebit in tali specie Si aut in specie femelle
tūc iterum se sic tenebit et licz sibi ambo opa exerce scdm
precepta et leges et sic de alijs.

Et nota fm auicē. si semen cadit in latere sinistro ma-
trici generat femella. Si in dextro generatur masculus
Si in medio hermofrodita picipans naturā vtriusq; s-
masculi et femelle Et a viro tanq a digniori recipit spe-
ciē fm naturā liz hec nature abe fiāt in ipso. recitat. n. Al-
de quibusdā gemellis quoz vn⁹ habuit in dextro latere

virtutez et vbi cunq; portabat a pte illius lateris aperiebantur omnes fere et clausure. Et alius habuit virtutez in sinistro q; vbi cunq; portabat fuerunt clausure q; prius fuerunt apte. Et loquor de apitione seraru in ostijs domoz. Et ca huius non puenit ex materia s; ex speciali constellati one celi et non soluz ex constellati oe speciali s; etia ex speciali materie dispositi oe ad talem effectuz q; actus actiuoz sunt in materia bene pdisposita.

Hic auctor ponit vnum notabile et satis patet in textu. Non in latere dextro est maior calor q; in sinistro. Quia enim iacet in sinistro et influit calores in dexterum. Et ideo in dextro generantur masculi gratia caloris et ideo dextra pars corporis est fortior et figuratior q; sinistra unde a dextro fit motus. Secundo celi vnde dextera pars est modice maior sinistro et sicut de manu dextra et sic de alijs. Item alio modo potest quomodo fiat generatio duorum ramifactorum in dorso quia quicquid contingit semen recipi in duabus cellulis matricis et tunc potest contingere quod pellicula diuidens cellulas corrumpat et tunc coniungunt illa semina in dorsis et habent distincta capita et distinctas manus et distinctas animas et debent baptizari per duobus hominibus. Nota virtus celestis mirabiliter operatur et occulte in inferioribus. Unde possibile est de duobus gemellis quod virtus celestis respicit gemelluz in latere dextro secundum tale virtutem secundum quod influit sibi virtutez aperiendo seras sine praeactu quia ista pars dextera lateris forte alterat aerem et ille ultra seras usque ad apitionem. Et que sic se habent sepe sunt fures quia seras possunt aperire. Non diuersimodum.

tatis est hec causa qz fm qd virtutes celestis inuenit mate-
riam dispositam sic operatur in illam.

Et nullus credat qd qd dicta sunt sint ficta qz in fili con-
tingit videri in lapidibus quibusdā in quos specialis con-
stellatio agens imprimit species et formas hoīs vl' alteri?
speciei fm exigentiā agētis sicut vsum ē sepe qm lapides
diuidunt qd fit ex constellatione speciali Et non est miruz
in gemellis cū etiā in quibusdā alijs accadat vbi est possi-
bile inuenire. et omēs modi speciales in monstris pnt re-
duc ad duos modos pncipales scz ppter inobedientiaz
materie vl' sufficientiā materie fm Alucē. in. ij. Metha.
Et ppter inobedientiaz intelligo indispositiōz qm materia nō
est bñ disposita tūc non obedit agenti Et per insufficienti-
am intelligo dominatōz vl' impedimētum ex parte ipsi?
matricis.

Hic autor rñdet tacite questioni dicēs. Di-g aliqs hec
sunt ficta qd ponunt h. et dicit hoc non credat. Nō. mediā
te virtute celesti in lapidib? multiplex est virtus vnde al-
bertus recitat qd in colonia in quadaz fenestra vidit quē-
dam lapidem habentem species regis. Et tunc debuit nas-
ci magnus rex vnde in multis lapidibus vultus huma-
ni figurantur Et per illos lapides fiunt diuerse medict-
ne. Unde si quis sole existente in piscibus insculperet spe-

dem piscis in lapide ille posset conuocare omnes pisces in
in aqua. Et hoc ē tpe determinato vñ baliū in centilogio
pibolomei recitat diuersa signa et miracula de inscriptio
ne lapidum.

Et si aliquis diceret et argueret sic si monstra possent fi
eri sequeretur q natura posset priuari fine qz sp intendit
agē regularit. Dicendū fm Auicen. q nō est possibile ex
pte particularis nature omnez materiā ad suū finē amo
ueri nec etiā est pcedendū q priuatōes suaz actionū hab
beant fines. et ideo de egritudine et morte non est instan
tia qz hec non sunt intenta a natura piculari. sed ab eo
qui hanc regit Et illa appellata est intelligentia fm mani

festatōz phoz q digne locuti sunt de natura
¶ Hic ponit obiectōz seu instantiā et soluit in textu. Pro
quo nō regulariter intendens pducere p̄t impediri p na
turā picularē. Et sō ptz q mōstra non sunt intenta a na
tura nisi valde p accidens Item natura picularis non
intendit fines puationū qz videt meli⁹ eē q non esse Sz
deus et natura celestis q omia sciunt optime disponere et
vocat intelligentia non errans. vñ ex. 1. celi. omnis mors
corruptio egritudo et infirmitas sunt preter naturam.

¶ Intentio nri sermonis ad p̄sens sufficiat. vt nūc
p̄sens doctrina magis cōplete habeat. notanda
sunt signa pceptionis q sunt plura Primum ē ex pte coitus

Si fuerit in coitu cum viro post coitum sentit frigus et

dolorem in cruribus. signum est qd conceptum.

Hic autor determinat de signis pceptionis. Ratio p^{ri}mi signi qz qñ mulier pceptit tunc calor naturalis concurrat p formatiōe fetus iō relinquit frigus in membris. Et hoc videm⁹ in fili. qz qñ hō comedit post hoc patit frig⁹ quia calor naturalis trāsit ad stomachū alterando cibum iō nō est studenduz post prandiū Sed p^{ri}mo modicu⁹ labora vt calefias et sic digestionē pfortata studeas qz tēpore studiū spūs vitales pcurrunt ad cerebruz ipm iuuando.

Aliud em̄ patet in febricitantib⁹ qui hñt in stomacho humores grossos quos calor naturalis intendit digerere et vadit ad stomachū iō paciunt frig⁹ febricitātes Et calore recedente a stomacho paciunt magnū calorem.

Aliud signum si mulier paucū semen emittit v^t nullum signum est qd conceptum.

Hic au. ponit s^um signū pceptionis utz in textu Et assignat qz mēx claudit et nō p mittit semē trāire et recedere. No. qd iuvenes mulieres q maxie delectāt in coitu possūt emittē et nō pcepte. S^z hoc nō est de seniorib⁹ Itē tpe coitus et pceptionis natura retinet semen ad intra.

Utr ex^{is} in coitu sentiat virgā suā attrahi et sugi quā

dā clausura ex parte vulue mulieris

Rō istū⁹ tercij signi ē qz qñ mulier cōcipit tūc vulua sugit qñ virgā virilez. et ppter delectationez matris pprimi tur et quasi claudit virgam virilem.

Aliud signū si mulier post coitū appetit p^{ri}ne coitū; hoc est verū in quibusdā qz qdaz mulieres sunt q magis p^{ri}ne pscūt qñ pceptiūt vt visū ē p^{ri}mo in vna qñtōe. f ij

Circa quintum nota q̄ post impregnationē mē-
strua instigant ad coitum Et maxie delectatōis memori-
am quam prius habuerunt.

Aliud signū si mēstrua non currāt post coitum s̄m mo-
dum solitū et fit cōtillatio in ore matricis signum est q̄
mulier concepit.

Ratio istius signi ē q̄ mulier cōcepit tunc mēstrua cō-
uertunt in nutrimentū fetus. s̄ in lac et fit cōtillatio in
ore matricis ppter calores Et tūc fit dolor in crurib⁹ q̄
spiritus sunt clausi in matrice qui transiunt ad crura et
vegetant crura.

Item aliud si color faciei vltra mēstruū solitū ē mutatus
vñ libenter solent esse rubee post conceptōm gr̄a caloris

Item si aliena cibaria p̄cupiscunt tunc carbones nunc po-
ma nō matura seu cerusa signū ē conceptōis.

Causa huius signi est q̄ post p̄ceptionē mlti humores
grossi indigesti ascendūt cerebrū et illi mouent appetitum
aliquorum similium q̄ si sint calidi valde humores tunc
appetunt carbones Si sint valde frigidi et humidi illi hu-
mores tunc appetunt pira aut poma non matura et simi-
lia quia om̄e simile applaudit suo simili.

Tunc videnda sunt signa vtrūz masculus vel fe-
mella sit in vtero Et hec sūt signa vera q̄ sequunt̄ q̄ tpe
p̄ceptionis masculī color faciei est rubeus et leuis motus

¶ Hic autor ponit sex signa in numero vtruz masculus
sit conceptus vl femella Rō illius primi signi est qz color
rubeus est signū magni caloris Et si est calor magnus in
mēte tunc virtus est sufficiens ad masculū Et tūc multi
er leuiter mouetur. qz calor est pncipiū motus.

¶ Aliud signū | si venē tumescit in dextra parte et rotunda
tur signum est masculū.

¶ Ratio illi? scđi signi ē qz in dextra pte sacet masculus
tanq̃ in pte fortiori et calidiori Et tunc venter rotundat
quia extenditur et ampliatur.

¶ Aliud signū lac fluens de mamillis ē spissum et bene dis
gestum ita qz si ponat supra aliquod corpus bene polli
tum et tersum nō diuidat sed ptes constabunt et non flu
ant signum est masculū.

¶ Causa huius signi ē qz illud lac calor indurauit ⁊ com
pressit in spissando vnde calor hz multa opa facit em rez
durioze et subtilioze et corzūpit humidū et inducit siccu;

¶ Aliud signū si lac mulieris impregnate fundit sup elus
vrinaz si petit funduz directe hoc ē ppendiculariter signū
est masculū.

¶ Causa hui? quarti signi est si petit fundū directe hoc est
signū qz bñ est induratu et inspissatū a calore naturali.
Uñ ppendicula est linea latamoz recta cū qua ppendūt
et cōsiderant longitudinem rei et constituūt duos angu
f iij

Revol.

los rectos supra basim supra quam cadunt.

Item si sal positum supra caput mamillarum non lique-
cens signum est masculi

Causa huius quinti signi est quod si mamille sunt calide
tunc ille calor facit persistere sal. unde sal gratia caloris constat in
partibus Unde sal generatur ex aqua grossa et multarum bulli-
ta ita quod specialis aqua est ad sal unde calor ignis extra-
hit de aqua subtiliores partes et illas partes facit exalare
et tunc remanent ibi partes terrestres humidiores et gros-
siores et ille per calorem constatur. et huius signum est quod tempore pluuii
ali sal liquefit in scutella Unde si sal debet resolui in mate-
riam et formam resoluatur in aquam et sic dissoluatur ideo si sal ponit-
tur ad ignem incipit corrumpi et salire quod peritium ibi inuenit

Aliud signum si mulier prius mouet pedem dextrarum signum
est masculi. Contrario modo si femella est concepta tunc muli-
er est grauis et pallida et venter est oblongus in dextra par-
te et in sinistra rotundus et lac magis erit indigestum liui-
dum et aqueus. et fusus supra corpus pollitum diuiditur per
eius a parte Item aliud exprimentum quod scio esse verum et expertum
si aliquis scire voluerit utrum mulier sit impregnata vel non det ei
bibere melliscratum si tunc senserit punctiões circa vmbilicum tunc
concepta Si autem non senserit minime concepta Melliscratum autem
vocat poculo quod fit ex aqua et melle et fit per hunc modum quod

accipi debent duo cochlearia de aqua. et vnum de melle ta
li pportione et misceat in simul et det mulieri ad potand
Et forte mulieres astute diceret opposituz et q qñ aliquis
vult expire nō dz dicē de impregnatiōe Et si ipsa pquerit
dolorē capitis vñ alteri? ptis vt sepe solēt facē Tūc hō dz
dicē illd valet ptra talez dolorē et tūc de mane dz dicere
nōne doluisti in alia pte Et sic circa vmbilicuz dicūt tūc iu
dictū pceptiōis in isto iudicatur

Hic autor ponit bonū signū simplicis pceptiōis et ex
pientia verā q ptz in textu. vñ nota q rō isti? experimenti
ē qz mel obstruit neruos et venas et ex illo generat dolor
circa vmbilicuz Itm illd dulce ē insanū qz oīs pinguedo
dulcis ē mala et pisciū est pessima ppter viscositates vnde
dulce supnatat in stomacho. Sz qz tunc calor stomachi
ppter fetuz est debilis ideo sumpto mellicrato mulier do
let circa vmbilicum

Post hec notāda sunt signa corruptiōis Juxta qd notā
dū q aliquñ virgines grauitē corrūpunt ita q earū vulua
mētū āpliat qz mēbzū virile ē nimis magnū et ineptum
Aliqñ āt ecōuerso q mlti tā āplaz bz vuluā ita q vir si
ne dolore sui mēbzī coit. Et cā doloris mlieris ē qz qdam
pellicula inē vuluā et pbesicaz rūpiē. Et qnto pl? coeunt
tanto plus in tali ludo fortificantur.

Hic autō exequitur de signis corrupte castitatis et sa-
tis p̄z in textu. Sed extra textum est aliud signū qz vul-
ua mulieris sp̄ ē clausa sed v̄ginis sp̄ aperta stat. iō vir-
go altius mingit q̄ mulier. Nō si vis exp̄ire utrū virgo
sit corrupta. puluerisa flores lilij crocei q̄ sunt inter albos
flores et da ei p̄medere de illo puluere si est corrupta sta-
tim mingit. Item fac eaz mingere sup̄ quandāz herbam
q̄ d̄r papel de mane si sit sicca tūc est corrupta si aut̄ virgo
est manet viridis et nō est corrupta vel accipe fructuz la-
ctuce et pone ante nares ei⁹ si tūc ē corrupta statim mingit

Signa virginum **S**igna castitatis sunt hec. pudor verecūdia timor cum
casto incessu et loquela et cū respectu applicant se viris et
viroz actib⁹ Sed quedā ita astute inueniunt q̄ omnib⁹
istis obuiare sciunt et tunc hō debz sequerere ad vrinam
qz vrina virginū ē clara et lucida qñq̄ alba qñq̄ glauca
Si vero fuerit aurei coloris clara et ponderosa aim coe-
undi signat. i. appetituz Corrupte em̄ mulieres habēt vri-
nam turbidāz p̄ fracturam pellicule p̄cedētis. et sperma
viri apparet in fundo vrine talis mulieris. Et in mēstruo
lis vrina ē sanguinea. et in tali mense qñ patit̄ bz oculos
aqueos et alterius coloris in facie et abhominatiōz patit̄

*Signa mulierum
ap̄inam*

Id cibo Et ideo sibi quisq; caueat nec coeat tunc cum elu-
quia noctuū ē. vñ prudētes mulieres sciunt se tunc custo-
dire et sepant a viris p tps fluxus menstruorum.

Nunc au. exequit de signis castitatis. No. vrina virginū
est clara qz ipe sunt calide et bñ digerūt 7 ideo vrina que
transit p loca digestionis sumit ibi calorem vñ coloratur in
renib⁹ Et dz capi vrina post somnū primum qz tunc fa-
cta est digestio et dz videri qz vrina p accidens nō sit va-
riata scz morbo vl nutrimento grosso. No. in vrina sunt
tres regiōes scz supior vbi cōsiderant mēbra supiora scz
cerebrum et caput. Scda in medio vbi cōsiderant mem-
bra media s. renes et cor. Sed tertia est inferior vbi con-
siderant testiculi lūbi et matrix. ideo dicit littera sperma
sp apparet in fundo ppter suam grauitatez Nota quan-
do mulier est menstrua tunc humores ascendūt ad ocu-
culos quia oculus est ps porosa corporis 7 cito est passibi-
lis Et tunc mulier pallet in facie et ipsa patit̃ ab homina-
tionem cibi quia non cupit propter infectionem cerebri 7
olefactionē Et tunc est nociuum cum eis coire quia illi q̃
tunc p̃cipiunt inclinantur ad morbum caducum et ad le-
pram quia talis materia est valde venenosa.

Est autem notandum qz mulieres antike in quibus
menstrua fluunt et quedam in quibus menstrua sunt re-
tenta si inspiciunt pueros in cunis iacentes intoxicant
oculos eorum causa huius in mulieribus apparet quib⁹

menstrua inficiunt oculos sign pueros in nimio tunc

menstrua fluunt qz tempore fluxus humores qui mouen-
tur per totū corp⁹ p^omo inficiunt oculos et oculis infectis
aer inficit et tūc aer ille inficit puerū et illud ē de intentiōe
phī in de somno et vigilia Causa āt quare antique mult
eres quib⁹ nō fluunt menstrua inficiūt pueros est qz retē
cio menstruoꝝ facit habūdantiā maloz humoꝝ Et quia
mulieres antiq⁹ sūt deficientes in calore naturali naturan-
te et digerente talez materiā . et p^ociue si fuerint paupes
sic q⁹ nutriunt a cibo et nutrimento grosso qd opatur ad
talez materiā infectam Et ille mulieres plus inficiunt qz
menstruū hoc cedit ad purgationem nature

¶ Hic au. ponit qdā notabile vt ptz manifeste in textu
No. humores malifertūt p oculos potius q⁹ p aliō mem-
bz qz oculus ē aque⁹ ex u^o de aia qd. ptz si p^omit lacrima-
tur. et tō mulieres mltū lacrimant qz hnt multuz de hu-
mido qd petit exitū Et qñ oculus sic est infectus tunc in-
ficit aerē tāgētē oculū et ille vltra ificit aerē p^oiquū ille aer
iteꝝ aliū aerē vsq⁹ puenit ad obiectum ibi fit reuerbera-
tio mali humoris ille p^omo opatur qz omis act⁹ fit cum
resistentia aliqua qz illa infectio fit circualiter qz si nō tūc
soluz mulier inficeret fm vnā drām loci positionis . et
non fm omnem Nota pueri sunt debiles et tenuis natu-
re. ideo pueri facilliter intoxicantur . Toxicum est vene-
num quod fit de toxo de tali arboze amarissima. et cuius
succo gustato aues moriuntur Nota q⁹ ideo oculus mu-
lieris fatigantis proiecit camelum in foueam ita q⁹ illa

peſſima mulier tñ cogitauit de malis q̄ quidam humo-
res mali generabantur in ſpiritibus eius et illi exierũt
per oculum et illos volens camelus effugere cecidit in fo-
ueam. Et illo modo baſiliſcus inſicit videntem ipſuz qz
venenuz emittit et ſi poneretur ſpeculum ad quod verbe-
rarentur humores ad oculum baſiliſci tñ ipſe met mo-
reretur vñ interficeretur Nota ſi aliquis quereretur ſi mu-
lieres ſunt venenofe quare non intorricant ſe ipſas. Di-
cendum q̄ venenum non agit in ſe. Sed in aliud cui ob-
ſcitur cum ergo mulieres ſunt naturaliter intorricate er-
go non intorricant ſe ipſas Alia cauſa eſt quia ſunt conſue-
te vñde Auerrois in p̄ologo tertij philiſozum quedam
erant conſueſe cōmedere venenuz ita q̄ erat earz cib⁹.

Et quia dictum eſt de menſtruo Igitur ad men-
ſtruorum locum p̄cedamus id eſt ad matricem
et videam⁹ quot accidentia ſũt circa ipſa mētr em mulie-
ris ſepe patit ſuffocatiō Suffocatio em apd medicos vo-
catur p̄preſſio ſpirituũ vitaliũ ex vicio mētriciſ egreſſa Et
impeditur anhelitus in muliere. et illud euenit qñ matrix
de proprio loco tollitur tunc ex frigidityate cordis ſuper-
ueniente : tales mulieres quandoq̄ paciuntur ſyncopim

*ſyncopis
promouens
et p̄ſentans
maris*

Id est cordis debilitatem. Aliquando vero aliquæ verti-
ginē in capite patiuntur. Galien⁹ em̃ magnus in medici-
na narrat de quadā muliere suffocatōe matricis pacien-
te q̃ ex illa causa tñt̃ paciebāt q̃ non potuit loqui et cecidit
quasi mortua esset q̃ nulluz signū vite habuit et voca-
ti sunt medici plures q̃ videntes ipsam et causam igno-
rantes dixerūt eaz veraciter esse mortuaz. Galien⁹ aut̃ su-
peradueniens causam p̃sideravit et mulierē a passiōe illa
liberavit. Hec aut̃ egritudo p̃tigit in mulieribus ex eo q̃
habūdat in eis mēstruū corruptū et venenosū et ideo bo-
num est q̃ tales mulieres quecunq̃ fuerit sine iuvenes si-
ue antike sepe viris remedijsq̃ vtantur vt materia tal-
expellatur. et expedit in iuuenibus quia in eis habundat
humidum et hec est causa quare iuvenes mulieres quā-
do incipiunt coire multum impinguantur antequam cō-
cipiunt. et curam de pueris minime habent quia cura vt
dicit philosophus in de secretis secretorum facit multum
senescere q̃ non videtur in illis. Ille enim iuvenes mulie-
res quando multum habundant in tali

materiam multum appetūt coire ppter materie habundā
tiam Et iō peccatū est in natura illas retrahere ⁊ coitum
phibē ad illum quē diligit q̄uis sit pctm in morib⁹ de q̄
nihil ad ppositū studiu in p̄fessione societatis ab vno inq̄
rere causam a me quare hoc eēt qñ ipse dormiret cu3 sua
dilecta iuencula q̄ tūc ip̄e coitu finito inueniret ventres
suū vsq; ad vmbilicū cu3 sanguine p̄fusum et timuit mul
tum causas ignorauit et nō fuit ausus se retrahē a iunē
cula ppter amores magnū int̄ eos Et iō qñq; flux⁹ men
strui pdest mulieri et qñq; nocet fm q̄ materia magis l
mīn⁹ habundat Et ille flux⁹ nō fuit menstruorū sed semi
nis in coitu fluētis ppter habundantiā mulieris.

Hic au. exequit de impedimētis p̄ceptionis No. suffoca
tio mēicis puenit ex eo q̄ matrix tollit aduersus cor .et
tunc magna frigiditas se extendit ad cor sicq̄ cor patitur
sincopim . et dī a sin qd ē con et copos incisio quasi cum
incisione siue debilitate cordis et alio noīe dī extasis . Et
illa passio maxime accidit viduis q̄ prius habuerūt viros
et iā nō hnt vñ menstrua earum corrūpuntur in matrīce
et generant grossi humores qui in corde generant debilita
tes. et iō ip̄is multum valet coitus

Nunc autez de impedimentis p̄ceptiōis aliqua tangam⁹

*Impedimenta
receptiois*
Impedimenta p̄ceptionis p̄ura sunt : q̄z Impedimentum
qñq̄ contingit ex nimia humiditate matricis qñq̄ ex fri-
gidityte. qñq̄ ex siccitate. qñq̄ ppter nimiam pinguedi-
nem corp̄is qz pinguedo circūuoluta ozifitio mēicis con-
stringit ip̄am et non p̄mittit semen viri intrare. vnde cog-
nitio hui⁹ est de muliere cui⁹ renes sunt sepulit ⁊ occulta
ti in pinguedine ex omī parte ille em̄ mulieres si in coitu
semen recipiūt nō p̄t intrare mēicem. et sic eiciūt ip̄m cuz
electiōe vrine. et ideo breuif si post coituz vrina talis mu-
lieris videat manifestū erit si semen viri in mēice eius sit
collectū vl nō. si sic tūc vrina eius ē immunda ppter con-
mixtionē cuz viro. Si vero nō tunc itez apparebit ⁊ qñq̄
apparebit. q̄ vrina nō totalit̄ eicit illud semē qz si sūt ca-
lide tūc sua caliditate exalant Sunt etiam quedam mu-
lieres que ita tenues et lubricas habēt matricēs q̄ semen
intus non potest retineri Sed ex multis alijs causis illd̄
euenit de quibus ad presens nulla fit mentio.

Hic autor ponit quedam notabilia vt ptz in textu Nō.

si semen viri et mulieris non sunt proportionata in qualitatibus primis .i. in calido et humido tunc talis conceptio impeditur principaliter quia agens et paciens debet esse proportionata ex secundo de anima subiecta armonia .i. sub certa et determinata oblatione. unde quodlibet non agit in quodlibet vel quodlibet non fit ex quolibet. 1. de gener.

Et est etiam notandum quod sepe perceptio ex parte viri impeditur ita quod semen eius quod emittit est nimis tenue sicut aqua ita quod si merici infunditur tunc liquiditate sua elabitur. Et etiam quandoque accidit ex frigidityte testiculorum vel siccitate: et illud semen secundum doctrinam medicine ad generationem est inconueniens. Sed dubium est cuius sit causa in defectu perceptionis. Juxta quod notandum quod isto modo scitur an ex parte viri vel mulieris sit defectus. Accipiantur due olle et in utramque urinam mittatur viri in unam et mulieris in aliam et ponatur in utraque surfur tritici. Et talis experimentator diligenter obseruat ollas per nouem dies vel per amplius et si contingit ex vitio viri defectus tunc inueniet quosdam vermes in olla viri et cetera. cabus debet super poni vel inueniatur rana fetida vel cantabraz

g ij

*Nota bene
impeditio
conceptus
a viri an
a muliere
generatur*

fetida Si vero ex vicio mulieris inuenit in olla suū mē-
struū. Si ex vtriusq; vicio in vtraq; olla aliquid p̄dicto-
rum inuenitur.

¶ Hic autor ponit vnūz notabile vt; in textu No. si vis
bñ examinare accipias aliqd de spermate viri et ponas
in aquā et si tendit ad fundūz signū ē q̄ semen viri nō est
in defectu p̄ceptionis. glosa qz est bene digestum et spissūz
ideo petit fundum No. q̄ mulieres q̄ sepe coeunt p̄pter
delectationē ille generant fetus debiles q̄ abstinete a coi-
tu tunc generabitis fortes pueros et homīes qz semen est
satis forte Et vn⁹ frater p̄t cōuenienter esse forci⁹ alio.
Vñ nota causam expimenti qz si semē viri est nimis te-
nue tūc cito cōuertit in ymes. et non hz virtutē resistentē
actiōi corp̄is celestis. vñ ista humiditas q̄ in fundo non
est densa et bene indurata cito alterat Nota. si mulier bi-
beret per tres dies saluam coctam cum vino tunc nō cō-
clperet in vno anno. glosa. quia salua est frigida. Item
comedat apem et nunq̄ concipiet. et ergo ex illis conclu-
do q̄ mulieres sepe coeunt sifr viri p̄pter magnam dele-
ctationē quā hñt ad inuicē qz vulua in se p̄tinet magnā
dulcedinem viro. Sed tñ de illis non multū dico ad pre-
sens q̄uis bñ multa dicere vellem sed hoc non facio quia
aliquis socius qui hoc legeret sensibus p̄luari posset qz
nos multa facim⁹ p̄pter mulieres et propter dulcedinez
q̄ habent in eorum membr̄is. s. in mamillis vulua facie
et sic de alijs vt videt in toto corpore earum.

¶ Quis igitur vellet mulierem iuuare vt impreg-
netur et masculum concipiat. Accipiat matris
tem leporis et in testina eiusdem et faciat desiccari Et

in puluerem redigat et illud mulier bibat ten peratuz cū
vino. et similiter faciet cum testiculo leporis et hoc in fine
menstruoz et cuz viro suo coeat et concipiet masculū Item
accipiat epar parui porci et testiculos et desiccat et etiam
redigat in puluerem et dat in potu masculo et mulieri et
mascul⁹ si prius impotēs fuit ad generandū generabit et

mulier que nō potuit ꝑcipere concipiet.

Capitulum aliud in quo auctor docet quō mulier debz
iuuari vt ꝑcipiet et maxie vt cōcipiat masculū. Nō mēse
leporis et intestina si desiccant et puluerisant fiūt multuz
calida Sicut epar porci in se ē calidum et sic generabunt
calore sufficientē ad ꝑceptiōz. Et carnes porcine sunt val
de bone vtilitat Et sūt prohibite iudeis qz vn⁹ iude⁹ mu
rat⁹ fuit in suē et nolūt ꝑmedē mēem suaz siue porcinas
carnes. Et ē alia cā naturalis qz dñt vti frigidis cibarijs
p q calor eoz extinguat a calore xpi fidelium Nō illō debet
fieri in fine mēstruoz qz tūc matrix est sicca et qdamodo
calidior p recessum mēstruoz frigidior. Item sunt alia
experimenta mlier accipiat cāphorā herbā puluerisatā bi
bendo cū vino et ꝑcipiet Item vrina viri bibita impedit
ꝑceptiōz Item si accipiat vuluā leporis et pulueriset cum
melle liquido et accipiat cor thauri et illa ꝑter accipiunt
ebullitōm et sic mlier accipiet in vna septimana ita qz vno
tpe pl⁹ q̄ alio tempe accipiat et ꝑcipiet Item mulier debz
viti calidis et bonis cibarijs et dz qdamō inebriari et bene
fricari et dz cauē ne crura eleuata semen impediāt ita qz
dz se cito labori applicare ad retinendum et statim postea
dormiet sū dubio concipiet.

*appetit mlier
ad procreandi
vin de apud*

Et est etiam documentum observandum scilicet quoniam aliquis
senciat mulierem precepisse quod non noiet in presentia mulieris
aliquid de raris cibariis ad quod appetit mulieris posset in-
clinari nisi ei possit libitum persequi quia si mulier esse post-
ularet quod nullo modo posset haberi haberet occasionem abhorre-
di propter contrarias dispositiones appetitus fieri enim sic preceptus
debilis redditur et extinguitur. ideo consilium est quoniam mulieres
petunt carbonem vel aliquid simile quod eis ministraret. Vidi enim
de quadam muliere que cum impregnata fuisset percipit poma re-
centia que cum habere non potuit cecidit ad lectum et infra diem
et noctem nihil gustavit neque panem neque potum. Et fuerunt
circa eam iuvenes mulieres et ancille que prius non prece-
runt quibus illa fuerunt occultata. Et quoniam impregnata per-
cipit poma recentia. Et ancille astantes dixerunt non inve-
niunt loquentes inter se quod venenosum esset dare mulieri
poma quia videretur in febricitantibus simile et in pre illa decepte
sunt. tunc autem illa impregnata ex carentia pomorum multum
fuit debilitata in tantum quod fetus antequam ad debitum tempus per-
venit mortuus exiit. in cuius egressu illa mulier labo-

rauit tribus diebus et noctibus et ante egressum illa mu-
lier emisit sanguinem p nares duob⁹ diebus ⁊ vna nocte
Ille vero sanguis fuit menstruus et signū corruptōis
fetus fuit illud Juxta illud ypocra·menstruis fluentib⁹
impossibile ē fetū esse sanū. iō vt ille oēs p̄cule euitantur
ap̄d oēs impregnantes bonum est vt mulier in custodia
babeatur et modice moueat^r Et vt eis cibaria mollia et
lenia ministrentur Et omnia iuxta appetitū psequantur.
¶ Hic autor in toto illo textu recitato iam ponit duo do-
cumenta et satis manifeste patent in textu.

Sed anteq̄ n̄m sermonez ad alia p̄uertam⁹ Notandū
est vnū nobile signū q̄ fit per cognitiōm masculī in vtero
m̄ris existentis. et ē illud Accipiat aquā mūdā de fon-
te claro et puro et pcurat sibi vnā gutta⁹ sanguinis vel
lactis de dextro latere mulieris et infundet guttam illam
aque iste. si tūc gutta petit fundū signum est masculī Si
v̄o supnatauerit signū est femelle Item si dextra mani-
la fuerit maior sinistra impregnata est masculino Si vero
sinistra maior femellam portat
¶ Hic autor ponit sc̄dm documentū Et nota q̄ quando

N. 6.

signum
masculi

mulier concepti tunc debilitatur et variatur gratia fetus
cepti in ipsa et ideo quicquid cupit sibi datur et si non tunc even-
it dolor eo quod appetitus non precedit quia voluntas dele-
ctatur in persequendo quod diligit unde nihil appetit nisi fuerit
animatus ex tertio de anima et per commentato. tertio Ethicorum patet
quod voluntas est appetitus intellectus et ipse est boni simpliciter
et appetitis unde omnia bona appetunt patet per diffinitionem boni quod
dat Aristoteles in principio. 1. Ethicorum dicens bonum est quod omnia
appetunt Non quod post conceptionem quando menstruum fluit hoc est
signum destructionis fetus quod fetus debet nutriri de menstruo
fluente. Sed si modicum fluit propter purgationem nature ne
fetus suffocetur hoc est proficuum.

Ntequam textus vero finem dictis imponamus
ut nostra doctrina subtiliter et magis complete per-
beat cum de materia menstruum aliquantulum dictum est Trans-
eundum est ad materiam spermatis in viro Sperma ve-
ro ut supra dictum est nihil aliud est quam superfluum alimen-
ti quod in substantia rei aliunde non cedit. Juxta quod nos-
trandum quod talis est modus nutritionis quod primo cibus ma-
tricatus in ore dirigitur ab ore ad ipsum stomachum et ibi fit
digestio prima et ibi separatur purum terrestre ab impu-
ro terrestri Et illud impurum dirigitur ad viscera et vite

rius emittitur per secessum Sed parum hoc ulterius di-
rigitur ad epar ibi fit scda digestio. et tunc ibi iterū sepa-
tur purū a quatuor ab impuro aquatlico. Impurū aq̃ti-
cum dirigit ad phesicā et ulterius per micturam emittitur
Sed purū dirigit ad cor et ibi fit tertia digestio et se-
paratur purū ab impuro Impurū dirigit ad vasa semi-
nalia et ex illo fit sperma in viro et in muliere menstruū
Sed purū est sanguis et illud dirigit a corde p magnas
venas q̃ dicunt capillares p q̃s venas dirigitur sanguis
ad singula mēbra et in illis membris fit vltima digestio
et iterum seperatur purum ab impuro Impurum emittit-
tur per sudores et p vngues et p̃similia Hoc aut purū
puertitur et congelatur in substantiam aliti Ita q̃ tales
pori qui sunt euacuati p calozes naturales illi econuerso
repleant et si pl⁹ venerit q̃ ē tepidum tunc dī augmen-
tatio Sed ad hoc requirunt quatuor Primo materia
sufficiens q̃ est panis et p̃similia Secūdo potus recipiens
illā quartā digestionē Tercio natura distribuēs Quar-
to calor natural' puertens alimentum in alitum.

Hic autor exequitur de ultimo motiuo huius libri Et ostendit modū generationis spermatis. No. hō ē optime digestiōis et subtiliōis qz est magni caloris et ppter multos labores digerit et psumit humidum qz calor agit in humidū sicut in subiectū et calor facit exalare humidū ideo oportz eē restauramentū caloris ne psumat humidū radicale Et sic mors sequerē qz consumpto humidū radicali in quo pstitit vita nulle psumt medicīne Sz tñ notandū qz vnū indiuidū p aliquā medicīnā p̄t viuere p annū vl̄ amplius sine nutrimento sicut exp̄tū est Sz hoc nō p̄t fieri cursu p̄muni Nō masticatio est que daz p̄ritio cibo facta p̄ dentes. et natura sic ordinauit in anteriori pte. dentes acutos vt bñ diuidant cibū Sed in fine latos ordinauit ppter masticatōz. vñ vsus Sunt hoīs dentes triginta duo comedentes.

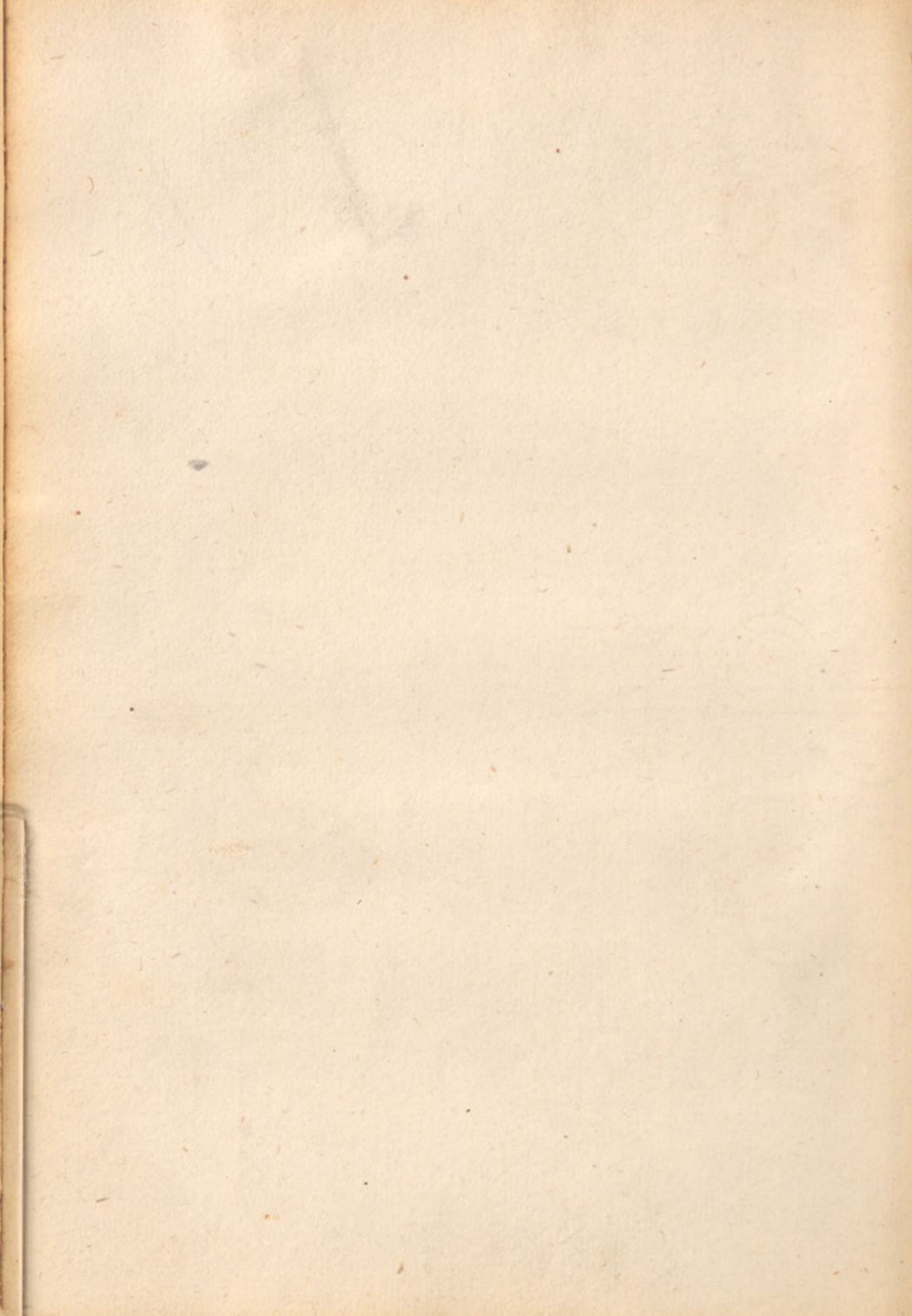
Sed de istis q̄ dicta sunt p̄surgit dubitatio q̄daz. vtrum calor agit in sp̄m humidum p̄sumendo sit opatio caloris in eo qz calor naturalis. Pro quo sciendū qz fm Aristo. liij. Methe. ca. de opatōe inquantū actiuoz. Pr̄ia opatō caloris inquātū calor h̄z dissoluere ⁊ exalare hōgentia et entrogenia qz si accipatur vna massa de auro et argento et ponat in ignem calor facit fluere aurū ab argento et ecōuerso et sic locut⁹ ē phus. sc̄do de genera. vbi dicit qz calor determinatus agit tanq̄ organū sc̄z securis et bis pennis qz sp̄ dissoluit p̄iuncta Sz calor in eo qz natural

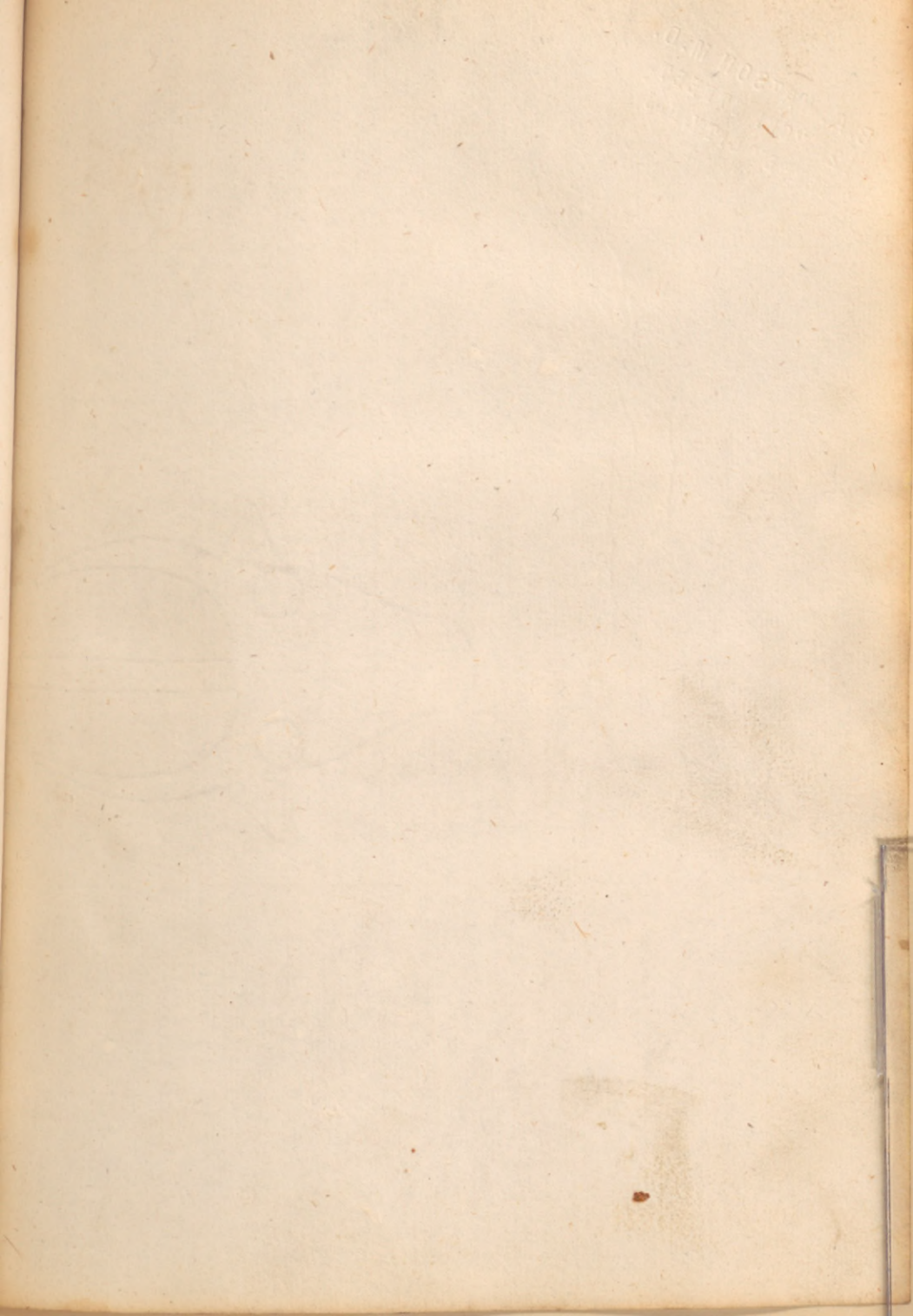
habet in se virtutem formatiuā; vniuscuiusq; rei vel nature cui? calor dicitur esse naturalis et sic in eo qd virtus celli vlt virt⁹ motorū celestium et vis semis vicissim pueniunt.
Hic au. ponit dubiū et satis pz in textu. Nota calor in aiali nō facit digestionē inquātūz calor sed inquantūz est bene regulatus ab aīa. et iō peccauerūt aliqui antiqui dicentes qd in plantis eēt nutritio Et in supiori pte esset ab igne et ab inferiori parte esset a terra. hoc non v3 quia dicit Aristo. ij. de aīa qd si sic esset tunc mixtūz cito dissolueret. Quid em̄ dūnet elementa in mixto nisi animā vñ aīa est pncipiū oīs actiōis sed calor et spūs sunt instrumenta qz sūt in virtute aīe et nō in vtute sui ipsius.

His visis finem dictis imponamus et grates deo reddamus qui nēm in hoc ope et in alijs illuminauit intellectū Et de obmissis peto veniā ⁊ auxiliū diuine grē a qua omīs sapientia orta est et hec vita eterna. ad quā nos deus omīpotens et gloriosus cūcta gubernans atq; regens perducat qui cū pte vsuit et regnat et in qua ē sūma saturitas secura tranquillitas et iocūditas et sine fine eternitas sanctorū extat omnīū per infinita secula seculorū Amen.

Laus deo

Ed. HATSON
12 7121 STREET
JAN 1 1911

